

UNIVERZITA KARLOVA

Fakulta sociálních věd

Institut komunikačních studií a žurnalistiky
Katedra mediálních studií

Typologie konfliktů v pořadu Výměna manželek

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor práce: Roberta Pomahačová

Studijní program: Mediální studia

Vedoucí práce: PhDr. Irena Reifová, Ph.D.

Rok obhajoby: 2021

Čestné prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne .....

.....
Roberta Pomahačová

Rozsah práce: 93 921 znaků

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá analýzou konfliktů v pořadu reality TV Výměna manželek v souvislosti s typologií účinkujících rodin. V teoretické části se práce zabývá problémem sociální a mediální konstrukce reality, fenoménem pořadů typu reality TV a pořadem Výměna manželek, který je specifickým zástupcem tohoto žánru. Předmětem zájmu bude i naratologická úloha mezilidského konfliktu v tomto typu pořadů. Praktická část práce obsahuje kvantitativní obsahovou analýzu jednotlivých epizod pořadu, jejímž cílem je zjištění, jaká je typologie zúčastněných párů rodin, jak se párování rodin odráží do míry konfliktnost a k jakému typu konfliktů takto dochází.

Abstract

The bachelor's thesis deals with the analysis of the conflicts within the reality TV show Výměna manželek (Wife Swap) in relation to the typology of the participating families. In the theoretical part the thesis focuses on the sole issue of the social and media construction of reality, the phenomenon of reality TV shows and the show Výměna manželek itself, which is a specific example of the genre. The narratological role of interpersonal conflict in this type of programs will also be examined. The practical part of the work features a quantitative content analysis of individual episodes of the show, which aims to determine the typology of participating family pairs, how family matching is reflects the degree of conflict and what type of conflicts occur.

Klíčová slova

reality TV, Výměna manželek, mediální konstrukce reality, konflikt, média a realita

Keywords

reality TV, Wife Swap, media and the construction of reality, conflict, media and reality

Title

Typology of Conflicts in the Reality TV Show Wife Swap

Chtěla bych poděkovat své vedoucí bakalářské práce, PhDr. Ireně Reifové, Ph. D. za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnovala.

Obsah

1	Úvod	1
1.1	Změny ve vztahu ke schváleným tezím	2
2	Teoretická část	3
2.1	Média a realita.....	3
2.2	Sociální konstrukce reality.....	3
2.3	Mediální konstrukce reality.....	4
2.4	Faktičnost a fiktivnost.....	6
2.5	Konflikt	8
2.6	Narativní úloha konfliktu.....	9
2.7	Reality TV.....	12
2.8	Historie	14
2.9	Žánry reality TV.....	16
2.9.1	Skrytá kamera.....	17
2.9.2	Záchranářské pořady	17
2.9.3	Docusoap.....	17
2.9.4	Sociální experimenty	18
2.9.5	Soutěžní pořady.....	18
2.9.6	Talentové pořady.....	19
2.9.7	Love reality TV	19
2.9.8	Makeover pořady	19
2.9.9	Reality TV celebrit.....	20
2.10	Pořad Výměna manželek.....	21
2.11	Struktura pořadu	22
3	Praktická část.....	23
3.1	Výzkumné otázky a metoda práce	23
3.2	Použitá metoda	24
3.3	Kódovací kniha	25
3.4	Kódování sociálních rozdílů a konfliktů v jednotlivých epizodách	28
3.5	Vyhodnocení získaných dat	33
3.5.1	Sociální rozdíly párovaných rodin.....	33

3.5.2	Dominantní sociální rozdíly párovaných rodin.....	35
3.5.3	Počty a druhy konfliktů.....	35
3.5.4	Vztah konfliktů k sociálním rozdílům	36
4	Závěr.....	42
	Summary	45
	Bibliografie	50
	Seznam příloh.....	52

1 Úvod

Pořady typu reality TV jsou v dnešní době běžnou součástí televizní zábavy. Po desetiletích vývoje jsou dnes různorodí zástupci tohoto žánru denně na televizních obrazovkách a stali se nedílnou součástí běžné televizní zábavy u nás, v západní civilizaci, i v jiných kulturních oblastech. U nás i v dalších zemích se jedná o jedny z divácky nejúspěšnějších pořadů. Díky vývoji a rozvoji žánru se dnes jedná o poměrně málo sourodou skupinu různých, vzájemně velmi odlišných pořadů, které dnes spojuje hlavně prvek zapojení skutečných osob a neexistence pevného scénáře, tedy jakýsi prvek autentičnosti a realističnosti. Prostřednictvím pořadů tohoto typu získává publikum také běžně nedostupnou zkušenost toho, jak žijí, jak se chovají a jaké mají zvyky lidé ze zcela jiných oblastí a sociálních skupin, než je ta naše. Tímto si utvářejí a rozšiřují představu o reálných životech lidí, kteří jsou mimo náš běžný společenský dosah.

Možná proto, že se u pořadů z žánru reality TV jedná o reálné osobnosti v reálném prostředí, které autenticky reagují na realistické situace, jsme schopni v rámci sledování stát se více součástí děje a dát silnější sympatie nebo antipatie jednotlivým postavám, než bychom tomu byli schopni u fiktivního příběhu. Ale nakolik je realita pořadů reality TV skutečnou realitou? Není to pouze zdánlivá realističnost, která souvisí právě s tím, že během těchto pořadů sledujeme reálné osoby v reálných situacích? Možná je to pouze ta uvěřitelnost situací a účinkování skutečných osob s jejich skutečnými povahami a temperamentem, kteří autenticky reagují na všem známé problémy. Nakolik je ale realitou, když uvedeme uměle spojené osoby do uměle navozených situací a poté cíleně prezentuje publiku cíleně vybrané okamžiky?

Specifickým formátem z žánru reality TV je pořad Výměna manželek. Jedná se celosvětově o velmi úspěšný pořad, který si i u našich televizních diváků získal velkou popularitu. Tématem této bakalářské práce je zkoumání mezilidských konfliktů v tomto pořadu. Mezilidské konflikty jsou odvěkou a neoddělitelnou součástí lidské společnosti a znamenají i posun a vývoj ve

vzájemných vztazích mezi lidmi. Také v rámci pořadu Výměna manželek vedou emočně vypjaté konfliktní situace k vývoji vztahů zúčastněných a pomáhají tak vytvářet obsah pořadu a příběh, který každá epizoda publiku předkládá. V práci bude zkoumán způsob utváření párů rodin, které se pořadu účastní, a to s ohledem na sociální charakteristiky a vzájemné rozdíly rodin. To bude zkoumáno v kontextu četnosti a témat vzniklých konfliktů, které se ve zkoumaných epizodách projeví.

V teoretické části se bude práce zabývat již naznačeným problémem sociální a mediální konstrukce reality a souvisejícímu vztahu mezi obsahy pořadů zaměřených na fakticitu a fikčními obsahy médií. Další zájem bude věnován fenoménu žánru reality TV, jeho vývoji a jeho jednotlivým podžánrům a představení pořadu Výměna manželek jako specifického formátu tohoto žánru a jeho adaptaci v našem televizním prostředí. Následná kapitola práce představí mezilidský konflikt a jeho význam pro příběh, který produkce pořadu v každé epizodě představí.

Během praktické části práce budou sbírána data z vybraných sérií pořadu Výměna manželek, které se týkají typových rozdílů v životních podmínkách a sociálních okolnostech ve spojovaných rodinách a typů a množství konfliktů, které budou v epizodě představeny. Tyto data budou dále analyzována, aby byly získány odpovědi na zkoumané otázky, které se týkají způsobu, jakým jsou rodiny párovány, jak se způsob vytváření párů odráží do míry konfliktnosti a k jakému typu konfliktů takto dochází. Obecně budou tedy zkoumány typy rodin a jejich vazba mezilidské konflikty, které se během pořadu na televizních obrazovkách objeví.

1.1 Změny ve vztahu ke schváleným tezím

Původně předpokládaná metoda kvalitativní analýzy uvedená ve schválených tezích není součástí předkládané práce. V souvislosti s důkladným seznámením se zkoumaným materiálem v rámci přípravy a zpracování práce a po přesném zformulování výzkumného problému jsem usoudila, že využití metody kvalitativní analýzy nemá podstatný vliv na dosažení odpovědí na výzkumné otázky této práce.

2 Teoretická část

2.1 Média a realita

Problematika pořadů reality TV je přímo spojena s jednou ze základních otázek mediální vědy, kterou je vztah médií a reality. V laickém diskurzu společnosti převažuje představa, že realita existuje v nějaké objektivní nezávislé podobě a média mohou v roli pouhého zprostředkovatele lépe či hůře poskytnout publiku informace, které jim umožní vytvořit si vlastní pohled na tuto realitu. V oblasti sociálních věd a mediální vědy je ale tento model do značné míry zpochybňován.

Mediální věda pracuje s celou řadou konceptů, které dokazují daleko hlubší vztah reality, médií a člověka a důkladně popisují přesné mechanismy, kterými k takovému vztahu dochází. Se vztahem médií a reality je úzce spojen také problém rozlišení faktického a fiktivního mediálního obsahu, který se zpracováváno problematikou pořadu typu reality TV také zásadně souvisí.

2.2 Sociální konstrukce reality

Se vztahem médií a reality přímo souvisí teorie sociální konstrukce reality, jejíž základy postavili Peter L. Berger a Thomas Luckmann, poprvé v knize *Sociální konstrukce reality: Pojednání o sociologii vědění* z roku 1966. Základní myšlenkou této knihy je, že lidé nejsou nečinnými aktéry v dané realitě, nýbrž že společnost realitu sama utváří, v její existenci se záhy utvrzuje a v poslední fázi tohoto cyklu se pro všechny stává objektivní realitou.

Tuto myšlenku v knize autoři rozdělili na tři hlavní, vzájemně na sebe reagující procesy utváření reality: externalizaci, objektivizaci a internalizaci. Berger a Luckmann myšlenku přibližují slovy:

„Na straně jedné člověk je tělo, ... na straně druhé člověk má tělo. To znamená, že člověk vnímá sám sebe jako entitu, která není totožná s tělem, ale která má naopak tělo k tomu, aby ho používala.“¹

Berger a Luckmann tímto sdělením popisují jev, ve kterém každý jedinec ve společnosti balancuje mezi tím, že je tělo, které je obklopeno na něj působící realitou a má tělo, tedy že disponuje nástrojem, skrze který může vyjadřovat její subjektivní významy. Člověk si projevy těchto subjektivních významů neustále kolem sebe vytváří vlastní realitu, o kterou se dělí s kolektivem, tedy ji externalizuje.² Proces objektivace nastává tehdy, kdy okolí tuto skutečnost přijímá a navzájem se v ní utvrzuje.³ Završeno je to procesem internalizace, ve kterém má člověk sklon podléhat společensky daným normám a tento původně subjektivní význam pokládá po procesu objektivizace za společenský fakt, přestože si ho v počátku sám vymyslel.⁴

Ačkoli je tento model v knize popisován na rovině přímé sociální interakce mezi lidmi, přímo souvisí i s procesem konstrukce reality v médiích. Ty jsou v moderním světě významným pojítkem jedince mezi okolním světem a díky své rychlosti a masovosti, kterou se vyznačuje, může být stejný proces médii násobně urychlen. Mediální gramotnost jedince je tak důležitou složkou moderního člověka, neboť její pomocí utváří společnost.

2.3 Mediální konstrukce reality

Představa, že média sama o sobě jsou pouze různě věrným nástrojem pro odrážení existující vnější reality, je v jasném rozporu s uvedenou teorií sociální konstrukce reality, která nám naopak říká, že je to právě společnost, která realitu pomáhá utvářet. Tyto dva různé pohledy na sociální komunikaci popisují mediální studia jako dva různé modely komunikace, přenosový a konstitutivní. Přenosový model komunikace, též lineární, byl prvním popsáním

---

¹ BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999, s. 54. ISBN 80-85959-46-1

² Ibid.

³ Ibid., s. 25

⁴ Ibid., s. 64

komunikačním modelem a je to proces přenášení sdělení od nějakého zdroje k nějakému adresátovi. Za cíl si klade jednosměrné přenesení informace, která je následně adresátem přijata a správně pochopena.⁵

Problémem uplatnění tohoto modelu na masovou komunikaci je vedle zmíněného „správného“ pochopení a dále nejasnosti ohledně toho kým, nebo čím je zdroj, také *výběr* masových komunikátorů.⁶ Jak uvádí McQuail, s tímto rozšířením modelu přišli Westley a McLean, kteří poukázali na skutečnost, že vsunutí role zprostředkovatele (např. novináře) mezi společnost a publikum, zapříčiní, že se z lineárního modelu: odesílatel – sdělení – kanál – potenciální příjemce, stane nový model, ve kterém mu předchází a ovlivňují ho události ve společnosti a kanál / role komunikátora. V momentě, kdy je tedy obsah utvářen s ohledem na očekávání a požadavky publika, nelze o něm hovořit jako o lineárním.⁷

Konstitutivní model komunikace, jinak také kulturní či rituální, naopak vychází z představy, že komunikací se společnost podílí na utváření kultury a soustřeďuje se tak na:

„Hledání vztahu mezi procesy sociální komunikace a vytváření, konstituování společné kultury neustálým potvrzováním a rozvíjením významů, hodnot a postojů v komunikativním chování.“⁸

Zatímco je čtení novin skrze optiku přenosového modelu pouhým přijímáním podaných informací, z pohledu kulturního modelu komunikace se tím čtenář začleňuje do společnosti a utvrzuje se o jejích představách.⁹

W. Schulz tento rozdíl popisuje paralelou jako Ptolemaiovského nebo Kopernikovského východiska nahlížení na vztah masových médií a reality. Ptolemaiovský pohled chápe media a společnost v zásadním protikladu. Tento pohled připisuje médiím úlohu pasivního

---

⁵ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPOVÁ. Masová média. Praha: Portál, 2009., s. 26. ISBN 978-80-7367-466-3

⁶ Ibid., s. 28

⁷ MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 81. ISBN 978-80-7367-574-5.

⁸ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPOVÁ. Masová média. Praha: Portál, 2009., s. 88. ISBN 978-80-7367-466-3

⁹ Ibid., s. 33

zprostředkování reality.¹⁰ Kopernikovský pohled naopak považuje media za integrální součást společnosti a jsou tedy součástí reality a aktivním prvkem v sociálním procesu, který představu o skutečnosti pomáhá vytvářet.¹¹

Logicky největší důvěru dávají příjemci mediálních sdělení zpravodajství, i zde ale třeba pro jejich správnou interpretaci osvětlit pozadí zpravodajské produkce. Irena Reifová ve *Slovníku mediální komunikace* (2004) poukazuje na to, že:

„U zpravodajských obsahů masových médií je popsána řada konkrétních technik, jejichž důsledkem je vznik mediálních konstruktů.“¹²

Mediálními konstrukty se zde mimo mediální procesy rozumí i například vlastnictví média či sociální a politický rámec jeho fungování.

2.4 Faktičnost a fiktivnost

Veškeré mediální obsahy lze rozdělit do dvou typů mediálních produktů – faktického a fiktivního. Zdánlivě se jevící protipóly mediálních výstupů ale nemají pevně dané hranice a jejich rozdělení tak může být značně problematické. Protože se jedná o rozlišení na základě vztahu k mimomediální realitě, je s ohledem na výše zmíněné mediální konstruování reality toto rozdělení sporné. Každý mediální obsah je totiž konstruován a v žádném mediálním obsahu není přítomna jen skutečnost, ale vždy pouze interpretace určitých výsečí skutečnosti.¹³ Například ve zpravodajství, které je jedním jednoznačných příkladů obsahu zaměřeného na fakticitu, se projevují jasné projevy konstrukce reality. Jakýkoli mediální obsah včetně zpravodajství a publicistiky prochází selekcí a zpracováním, které se podepisují na výsledném produktu a nemohou být tak dokonalým obrazem reality přesto, že z ní výsledný produkt vychází.¹⁴

---

¹⁰ JIRÁK, Jan. Politická komunikace a média. Praha: Karolinum, 2000. s. 30. ISBN 80-246-0182-6.

¹¹ Ibid., s. 31

¹² REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. Praha: Portál, 2004. s. 107. ISBN 80-7178-926-7.

¹³ BURTON, Graeme. Úvod do studia médií. Brno: Barrister & Principal, 2001. s. 215. Studium (Barrister & Principal). ISBN 80-85947-67-6.

¹⁴ TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha, Česká republika: Portál, 2006. s. 48. ISBN 80-7367-096-8.

U běžného sledování médií ale běžné publikum jasně rozlišuje, zda mají poskytované informace vztah k realitě. Ochota člověka číst sportovní nebo ekonomické zpravodajství je založena na historicky vzniklé konvenci, že zprávy, komentáře a podobně jsou určitou reflexí toho, co se skutečně stalo. Na druhou stranu ochota publika přečíst si román či shlédnout film je založena na tom, že jsou tyto děje smyšlené.¹⁵ Jedná se tedy o určitou konvenci. Tato konvence rozlišení fakticity a fiktivnosti ale přesto neustále narušována v mediálních produktech, které fakticitu a fiktivnost kombinují. Mezi takové pořady řadí Jirák a Köpplová právě například žánr reality TV.¹⁶ Rozlišování mediálního obsahu na faktický a fiktivní také naráží na velmi důležitý rozměr médií, kterým je realističnost mediálních sdělení. Fyzická realističnost sdělení se zřejmě zvyšuje s mírou autentických reálií, tedy v prostředí, které je příjemcům známé.¹⁷

Rozdílem mezi fikčním a faktickým příběhem se zabývá i naratologie, i když se dlouhodobě v minulosti zabývala téměř výhradně fikčními obsahy.¹⁸ To je zajímavé proto, že fikce je především vyprávění příběhů, které mohou být realistickými čili podle Gérarda Genetta „*je fikční vyprávění prostá, čistá přetvářka neboli napodobení faktálního vyprávění*“¹⁹. I proto existují v naratologii námitky k samotné existenci rozdílu mezi faktickým a fikčním příběhem. Například postrukturalistická kritika poukazuje na to, že jakákoli narativní reprezentace je lidskou konstrukcí.²⁰ Nicméně je rozlišení přinejmenším ve smyslu výše zmíněné konvence patrné a toto téma je nejen proto předmětem zájmu naratologů.

Jean-Marie Schaeffer²¹ pracuje se třemi konkurenčními definicemi rozdílu fikčních a faktických obsahů. S definicí sémantickou, která poukazuje na to, že faktická vyprávění odkazuje

---

¹⁵ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPOVÁ. Masová média. Praha: Portál, 2009. s. 252. ISBN 978-80-7367-466-3.

¹⁶ Ibid., s. 254

¹⁷ BURTON, Graeme. Úvod do studia médií. Brno: Barrister & Principal, 2001. Studium (Barrister & Principal). s. 206-207. ISBN 80-85947-67-6.

¹⁸ GENETTE, Gérard. Fikce a vyprávění. Brno: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2007. Theoretica. S. 35-37. ISBN 978-80-85778-00-7.

¹⁹ Ibid., s. 38

²⁰ Schaeffer, Jean-Marie. "Fictional vs. Factual Narration". Handbook of Narratology, edited by Peter Hühn, Jan Christoph Meister, John Pier and Wolf Schmid, Berlin, München, Boston: De Gruyter, 2014. s. 2. ISBN: 978-3-11-018947-6.

²¹ Ibid.

k události, která se odehrála, zatímco smyšlený příběh odkaz na událost (v našem světě) nemá. S definicí syntaktickou, která rozliší faktický a fikční příběh na základě jejich logicko-lingvistické syntaxe. A definici pragmatickou, která vychází z toho, že zatímco faktický příběh na rozdíl od fiktivního obsahuje tvrzení o vlastní pravdivosti. Gérard Genette²², který se rozlišením faktických a fikčních narací důkladně zabýval, vidí jako klíčový rozdíl mezi fikčním a faktickým příběhem v tom, že ve faktickém je autor a vypravěč jedna osoba, která je součástí našeho světa, zatímco u fikčního vyprávění se vypravěč, který je součástí fiktivního světa, odlišuje od autora, který je součástí našeho světa.

2.5 Konflikt

Konflikt je běžnou a neoddělitelnou součástí životů všech lidí. Vychází z přirozenosti člověka sledovat určité cíle, hájit skupinové a osobní zájmy, nebo je výsledkem protichůdných myšlenek v sobě samém. Sociální psychologie, která se lidskými konflikty zabývá, rozlišuje konflikty intrapersonální, které se odehrávají uvnitř člověka, interpersonální, ke kterým dochází mezi jednotlivými lidmi, skupinové, které se odehrávají v rámci širší sociální skupiny a meziskupinové odehrávající se mezi sociálními skupinami.²³ S ohledem na téma bakalářské práce bude další zájem o konflikt soustředěn na jeho interpersonální typ.

Autoři Výrost a Slaměník²⁴ definují interpersonální konflikt jako střet protichůdných sil reprezentujících objekty, například dosažení cílů, naplnění potřeb, realizace zájmů, prosazení názorů a podobně, přičemž rozpor vzniká proto, že někdo brání naplnění těchto snah.²⁵ Pro rozpoznání interpersonálního konfliktu uvádí Milan Nakonečný²⁶ tři základní znaky, které navrhl A. C. Filley: nejméně dvě osoby jsou v interakci; interakce jsou často zaměřeny na to

---

²² GENETTE, Gérard. Fikce a vyprávění. Brno: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2007. Theoretica. S. 51-61. ISBN 978-80-85778-00-7.

²³ VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK. Sociální psychologie. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). s. 306. ISBN 978-80-247-1428-8.

²⁴ Ibid.

²⁵ Ibid.

²⁶ NAKONEČNÝ, Milan. Sociální psychologie. Vyd. 2., rozš. a přeprac. Praha: Academia, 2009. s. 350. ISBN 978-80-200-1679-9.

ovládnout, ovlivnit nebo potlačit druhou osobu, aby mohly být prosazeny vlastní zájmy; osobami vykazované akce a reakce jsou ve vzájemném protikladu.

Sociální konflikt má významnou dynamiku. Výrost a Slaměník uvádějí čtyři možné oblasti vývoje, kterými jsou sociální dilema, kde si musí účastníci vybrat mezi vlastním a společným zájmem, další eskalace konfliktu, negociace nebo řešení konfliktu.²⁷ Typickou součástí konfliktů je další eskalace. Podle Nakonečného²⁸ vede otevřené střetávání k deformovanému vnímání druhé strany konfliktu, která podněcuje zvyšování intenzity vzájemného trestání a dochází k bludnému kruhu, ze kterého se obtížně hledá východisko. V čím horším světle potom vidí účastník konfliktu druhou stranu, tím více ji nenávidí a je vůči ní více agresivní. Rozvíjí se negativní formy percepce, vnímané chování druhého je deformované, je nepřiměřeně interpretováno a z toho jsou odvozovány negativní postoje toho druhého k subjektu. Vzniká negativní obraz druhého a nepřátelství vůči němu. Konflikt tedy není jen jednotlivou ohraničenou událostí, ale zpravidla se dále vyvíjí a má vliv jak na další události, tak na samotné aktéry.

Podle Výrosta a Slaměníka²⁹ některé situace způsobují více konfliktů než jiné. Mezi předpoklady, které potencionálně způsobují konflikty, řadí tito autoři mimo jiné nekompatibilní osobnostní charakteristiky, zájmy, potřeby a hodnotové systémy účastníků konfliktu. Z toho pro dané téma vyplývá, že skladba párů rodin má významný vliv na to, jestli bude daná epizoda obsahovat konflikty a v jaké míře.

2.6 Narativní úloha konfliktu

Velká většina mediálních produktů obsahuje nějaký sdělovaný příběh čili vyprávění. Z hlediska naratologie se hovoří o dvou základních aspektech vyprávění, kterými jsou obsah vyprávění

---

²⁷ VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK. Sociální psychologie. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). s. 308. ISBN 978-80-247-1428-8.

²⁸ (NAKONEČNÝ, Milan. Sociální psychologie. Vyd. 2., rozš. a přeprac. Praha: Academia, 2009. s. 350-351. ISBN 978-80-200-1679-9.

²⁹ VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK. Sociální psychologie. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). s. 309. ISBN 978-80-247-1428-8.

a způsob vyprávění. Seymour Chatman³⁰ o nich hovoří jako o „příběhu“ a „diskursu“, neboli jako o tom, „co se vypráví“ a „jak se to vypráví“. Vyprávěním podle Chatmana autor díla komunikuje se svým publikem. Předmětem této komunikace je příběh, který je formálně obsahovou složkou narativu, a ten je komunikován prostřednictvím diskursu, který je složkou formálně-výrazovou.³¹

Příběh můžeme podle Kubička a kol.³² definovat jako osu kauzální a časové organizace dynamických a statických událostí a jejich nositelů, kterou rekonstruujeme z narativního textu prostřednictvím odpovědi na otázku: A co se stalo potom? Jako naratologické složky příběhu uvádějí tito autoři událost, postavu a prostor. Chatman³³, který pojmy „postava“ a „prostor“ zahrnuje pod pojem „existent“, dále rozlišuje události na akce a dění. Zatímco akce je událost, jehož původcem je existent, dění je událost, v němž je existent trpítelem.

Událost je podle naratologie nejmenší stavební jednotkou příběhu a je těsně spojena s postavou. Je definována změnou stavu, ale ne každá změna stavu je událostí. Tato změna stavu musí být nositelkou souboru sémantických možností pro výstavbu příběhu. Význam události potom závisí na jeho schopnosti narativní svět proměnit. Některé události jsou ve vyprávění klíčové a vytvářejí bod, z něhož je možné vést interpretaci, či na sebe navazují další významové elementy vyprávění.³⁴

Události v narativech jsou zásadním způsobem souvztažné tak, že se zřetězují a jedna z druhé vyplývají. Jejich posloupnost není čistě lineární, nýbrž příčinná. Spojené události pak vytvářejí

---

³⁰ CHATMAN, Seymour. Příběh a diskurs: Narativní struktura v literatuře a filmu. Brno: Host, 2008. s. 18. ISBN 978-80-7294-260-2.

³¹ Ibid., s. 31

³² KUBÍČEK, Tomáš, Jiří HRABAL a Petr A. BÍLEK. Naratologie: strukturální analýza vyprávění. V Praze: Dauphin, 2013. s. 33-99. ISBN 978-80-7272-592-2.

³³ CHATMAN, Seymour. Příběh a diskurs: Narativní struktura v literatuře a filmu. Brno: Host, 2008. s. 31. ISBN 978-80-7294-260-2.

³⁴ KUBÍČEK, Tomáš, Jiří HRABAL a Petr A. BÍLEK. Naratologie: strukturální analýza vyprávění. V Praze: Dauphin, 2013. s. 42-45. ISBN 978-80-7272-592-2.

osnovu vyprávění. Jedna událost je vždy příčinou a druhá následkem, následky způsobují další následky a tak dále až po konečný následek.³⁵

Chatman³⁶ dále rozlišuje události podle jejich významu. Některé jsou totiž pro narativ významnější než jiné. V této souvislosti hovoří o „jádro“ a „satelitu“. Jádrem rozumí Chatman takové události, které představují momenty ve vývoji událostí. Chápe je jako uzlové body, kterým směrem se budou události ubírat. Takové události posouvají osnovu tím, že vznášejí a zodpovídají otázky. Jako satelity chápe méně významné události, které lze bez narušení dějové logiky z vyprávění vypustit.

Fiktivní příběh je vytvořen fantazií autora či autorů, která má možnost přesně popsat jeho události, postavy a prostor. Odlišný faktický příběh typu žurnalistického produktu popisuje dané události, postavy a prostor, které vycházejí z popisu mimomediální reality. Oproti tomu u pořadu *Výměna manželek* a podobných pořadů žánru reality TV může produkce přímo ovlivnit pouze výběr postavy a prostor příběhu, ale události jsou již výsledkem spontánního jednání postav, které vyplývá jejich reakcí na nastalé situace a produkcí vytvořené prostředí a zvolené postavy. Jak bylo výše uvedeno, má mezilidský interpersonální konflikt významný potenciál dynamiky. Uváděná pokračování konfliktu eskalací, deeskalací, negociací nebo řešením problému má potenciál být klíčovou událostí vyprávění. Především eskalace konfliktu s dopadem na veškeré další jednání, chování a vztahy postav a fakticky může určovat celou podobu vyprávění. Je tedy přímo v zájmu produkce pořadu, aby spojením rodin vytvářela takové prostředí, které bude mít určitý potenciál konfliktu. Konflikty pak zaujmou diváka a vytvoří naratologickou událost, která bude vytvářet osnovu příběhu, který divák u konkrétní epizody uvidí.

Podle Burtona a Jiráka³⁷ má řada vyprávěných příběhů strukturu tzv. binární opozice, která je klasicky spojena například s dobrem a zlem a často je v nich možné nalézt obrazové i jazykové

---

³⁵ CHATMAN, Seymour. *Příběh a diskurs: Narativní struktura v literatuře a filmu*. Brno: Host, 2008. s. 45-46. ISBN 978-80-7294-260-2.

³⁶ *Ibid.*, s. 54-55

³⁷ BURTON, Graeme. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001. Studium (Barrister & Principal). s. 64-67. ISBN 80-85947-67-6.

prvky, které naznačují souhlas či nesouhlas s jednou ze stran. Mnoho takových příběhů je podle těchto autorů založeno na konfliktu a nejjednodušší konflikt, který existuje, je interpersonální konflikt. V příbězích je zpravidla dáván stranám opozice/konfliktu pozitivní a negativní význam a jedna strana je hodnocena jako „správná“ a druhá jako „špatná“, „zlá“ nebo „nepřitažlivá“. Toto podle Burtona a Jiráka vychází z aspektů platné ideologie dané doby. Jednotlivé protikladné opozice pak jako stavební bloky děje organizují dějovou linii příběhu. V rámci konfliktu u zkoumaného pořadu má publikum právě na základě vlastních hodnot vycházejících z ideologie v konfliktu snadno zorientovat a postavit se na jednu ze stran.

Někteří autoři přímo hovoří o tom, že produkce žánru reality TV cíleně vytváří prostředí, které konflikty podněcuje. Podle Jiráka³⁸ je jedním ze základních znaků pořadů typu reality TV to, že tyto pořady nemají v tradičním slova smyslu scénář, ale pouze základní půdorys děje, protože konkrétní reakce účastníků jsou vyvolané inscenovanými podmínkami, do kterých účastníci vstupují. Podmínky jsou ale výsledkem předem připraveného dramaturgického plánu, který vede k předvádění konfliktních či emocionálně vypjatých forem jednání. Peter Mikuláš³⁹ uvádí, že mezi nástroje, které tvůrci pořadů reality TV užívají k vytváření divácky atraktivní narace, patří výběr konfliktních osobností, konfrontace rozličných sociálních, rasových, etnických

a jiných rozdílů. Podle Mikuláše lze pak chápat jako autory narace v širším smyslu autory pořadu a v užším smyslu účastníky, kteří vyvářejí příběh pomocí dialogů mezi aktéry, hlasitých vnitřních monologů, vzájemných konfrontací, gest, mimiky, postojů apod.

2.7 Reality TV

V dnešní době se s pořady ze žánru reality TV lze setkat denně, a tak má většina z nás určitou představu, co pod tento žánr spadá a na základě čeho pořady tohoto typu rychle rozezná.

---

³⁸ JIRÁK, Jan. Reality show, nebo show reality? In ROHÁL, Robert; TYCHTL, Petr. To každopádně! Realita, nebo show? Praha: XYZ, 2005. s. 162-163. ISBN 80-86864-46-4.

³⁹ MIKULÁŠ, Peter. Model žánrovej kategorizácie TV programov. *Otázky žurnalistiky*. - ISSN 0322-7049. - 2008. s. 47

Přesto není tak snadné tento žánr definovat. To ostatně i v knize *Reality TV* (2012) zmiňuje její autorka Misha Kavka. Ta v úvodu poukazuje na problém, že nalézt obecnou definici či řád v tak rozmanitém a komplexním žánru je složité, ale pokud by žánr měla jednoduše definovat, popsala by ho jako:

„Neinscenované pořady s neprofesionálními herci, kteří jsou v předem připraveném prostředí zaznamenávány kamerami.“^{40 41}

S jiným pohledem na tento žánr přišel Jon Kraszewski, ten se ve své knize *Routledge Television Guidebook* (2017) vymezuje RTV pořadům, které se odehrávají ve studiu. Ty jsou podle něj zkršené a nereprezentují komplexní dynamiku opravdových sociálních prostor.⁴²

„Reality TV definuji jako typ programu, ve kterém jsou vyobrazeny reálné osoby (ne vystudovaní či domluvení herci), na skutečných místech (nikoli v televizním studiu), fungující v režimu, který se podobá jejich skutečnému životu, nebo v situacích, které byly vykonstruované producenty.“^{43 44}

O autentičnosti se ve své definici zmiňuje i Irena Reifová, která sice definuje reality TV pořady jako „televizní žánr postavený na znázorňování reálných situací – prezentuje dokumentární záznamy či zaznamenává spontánní scény“, dále ale poukazuje na otázku míry konstrukce a simulace těchto reakcí a situací.⁴⁵

Problémem u definice J. Kraszewskiho je neúplnost zastřešení tohoto žánru. Například lze zpochybnit jeho podmínku reálného prostředí, protože řada pořadů tohoto typu se odehrává v televizním studiu. Naopak definice od M. Kavky a I. Reifové žánr sice plně pokryjí, ale jeví se jako značně obecné. To může být zapříčiněno i tím, že od doby, kdy byl výraz poprvé použit na

---

⁴⁰ Vlastní překlad z původního „unscripted shows with non-professional actors being observed by cameras in preconfigured environments“

⁴¹ KAVKA, Misha. *Reality TV*. Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd, 2012. s. 5. ISBN 978-0-7486-3724-9

⁴² KRASZEWSKI, Jon. *Reality TV (Routledge Television Guidebooks)*. New York: Taylor & Francis, 2017. s. 16. ISBN 978-0-415-74197-2

⁴³ Vlastní překlad z původního „I define reality television as programs that show real people (not trained and/or unionized actors) in real locations (not a television studio) functioning in situations that resemble their real lives or in situations that were constructed by television producers“

⁴⁴ *Ibid.*, s. 15

⁴⁵ REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. s. 206. ISBN 80-7178-926-7.

pořady typu *Cops* (Fox, Spike, Paramount Network; 1989-2020) uplynulo již více než 30 let, během kterých se žánr dále dynamicky vyvíjel a dále vyvíjí a pořady už mají společné pouze to, že samy sebe označují za „neinscenované“⁴⁶, což je z hlediska definování žánru nedostatečné.

2.8 Historie

Historie mediálních obsahů s rysy formátu reality TV sahá až do 40. let minulého století a je spojována s americkým poválečným obdobím. Myšlenka zachycení obyčejných lidí vycházela totiž z poválečné ekonomicko-sociální situace v USA, kdy běžný lid začal bohatnout a začal se na něj brát větší zřetel.⁴⁷ Jedním ze zakladatelů tohoto žánru je v mnoha publikacích zmiňován Allen Funt se svým pořadem *Candid Microphone* (ABC radio; 1947), ze kterého později vznikl pořad *Candid Camera* (ABC, NBC, CBS a další; 1948-2014), ve kterém vystavuje reálné lidi různým kanadským žertíkům a na skrytý mikrofon (později kameru) zachycuje jejich autentické reakce.⁴⁸ Tyto skeče byly až na „napáleného“ jedince předem připravené. Vedle zábavy, kterou měli prvotně přinést, často na pozadí zobrazovali důležitá témata, jakými byla například ženská emancipace v poválečném období.⁴⁹

Velké oblibě se těšil formát talk show. Prvním tímto programem byla *The Tonight Show*, vysílaná na NBC od roku 1954 a vysílá se dodnes. Pořad i formát se stal velmi populárním a navazoval na něj i jeho nový subžánr „Confessional talk show“, ve kterém se moderátor dotýkal citlivých a osobních témat hosta, kterými byli vedle celebrit i běžní lidé. Dodnes je za nejúspěšnější pořad tohoto formátu považována talk show Oprah Winfrey, *The Oprah Winfrey Show* (ABC; 1984-2011).⁵⁰⁵¹ Tento pořad byl významný díky své síle a možnosti dostat do povědomí lidí důležitá společenská témata a přiblížila veřejnosti problémy lidí z jejich osobní

---

⁴⁶ Marcel Danesi Encyclopedia of Media and Communication – s. 566

⁴⁷ KRASZEWSKI, Jon. Reality TV (Routledge Television Guidebooks). New York: Taylor & Francis, 2017. s. 7. ISBN 978-0-415-74197-2

⁴⁸ KAVKA, Misha. Reality TV. Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd, 2012. s. 25. ISBN 978-0-7486-3724-9

⁴⁹ KRASZEWSKI, Jon. Reality TV (Routledge Television Guidebooks). New York: Taylor & Francis, 2017. s. 33. ISBN 978-0-415-74197-2

⁵⁰ Oprah: Oprah Winfrey's Official Biography [online]. 17. května 2011. Dostupné z: <https://www.oprah.com/pressroom/oprah-winfreys-official-biography/2>

⁵¹ HILL, Annette. Reality TV: Audiences and Popular Factual Television. New York: Taylor & Francis 2005. s. 21. ISBN 0-415-26151-1

zkušenosti. Díky své masovosti měla sílu prolomit i společenské tabu, jakými jsou psychické nemoci a nastolit ve společnosti důležitou komunikaci na toto téma.

Dalším důležitým mezníkem v historii reality show se roku 1973 stal dvanáctidílný dokumentární seriál *An American Family* (PBS; 1974).⁵² Ačkoli se v té době jednalo o observační dokumentární seriál, dnes by bylo možné ho zařadit mezi sociální experimenty reality TV, či přímo označit jako docu-soap. Jednalo se o vůbec první pořad, který zaznamenával životy obyčejných lidí ve větším časovém úseku. Do pořadu se otiskla vlna feminismu či období normalizace homosexuality, souběžně se kterou přiznal i jeden z aktérů k tomu, že je homosexuál.⁵³

Tyto pořady sice byly těmi, které položily základy dnes již známého žánru reality TV, ale prvními, které můžeme k tomuto žánru oficiálně řadit, vznikly až na přelomu 80. a 90. let minulého století. Termín reality show byl poprvé použit v Británii a USA počátkem 90. let. První generaci pořadů typu reality show lze rozdělit na dvě etapy. V první polovině 90. let byly první etapou kriminální a záchranářské pořady, které bylo způsobené konzervativní politikou, kterou prosazoval prezident Ronald Regan či ve Spojeném království Margaret Thatcher. Jejich politika rodinných hodnot a boje proti drogám se tak stala určujícím pro směr první generace reality TV. Druhou polovinu 90. let, ale stále pod první generaci řadíme Britské docu-soap. Reality show první generace se mimo jiné vyznačovaly svými velmi nízkými náklady.⁵⁴

S rokem 2000 se stal žánr velice populárním a tvůrci tak byli ochotní do něj víc investovat. Tím dali prostor novým, neotřelým nápadům a spustili druhou vlnu reality TV. V tomto roce vznikly dva z revolučních pořadů, *Big Brother* (Veronica TV, CBS, Channel 5 a další; 1999-dosud) a *Survivor* (CBS, MGM television; 2000-dosud), které jsou často mylně považovány za průkopníky žánru. Pořady byly jiné jednak tím, že dění pouze nezaznamenávaly, ale samy

---

⁵² KAVKA, Misha. Reality TV. Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd, 2012. s. 28. ISBN 978-0-7486-3724-9

⁵³ KRASZEWSKI, Jon. Reality TV (Routledge Television Guidebooks). New York: Taylor & Francis, 2017. s. 35. ISBN 978-0-415-74197-2

⁵⁴ KAVKA, Misha. Reality TV. Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd, 2012. s. 46. ISBN 978-0-7486-3724-9

pravidla a děj do jisté míry vytvářely, a to hlavně navozením kompetitivnosti mezi soutěžícími. Hra a rivalita v pořadu pak rozdělovala i samotné diváky.⁵⁵

V návaznosti na popularitu pořadů *Big Brother* a *Survivor* stoupala poptávka po soutěžních pořadech vyřazujícího typu. Tím se radikálně měnila pozice reality TV na televizním trhu z upozaděného žánru na vysoce konkurenční formát. Tato třetí vlna reality TV je význačná frakcí tohoto typu pořadu do jeho subžánrů primárně z prostředí sociálního života. Námětem se tak stalo randění či přímo pořady, které končily rovnou svatbou.⁵⁶ Příkladem zde může být pořad *Bachelor* (ABC; 2002-dosud), ve kterém si doposud nesezdaný muž hledá prostřednictvím vyřazovací soutěže partnerku.⁵⁷ Ze soutěžních pořadů dále vznikly challenge pořady a pořady typu *makeover*, ty byly spíše o překonání a zdokonalení sebe samotného než o soupeření s někým dalším.⁵⁸

Čtvrtá a poslední vlna reality TV započala dle Kavky roku 2002 a trvá dodnes. V knize ji popisuje jako etapu záměrné produkce, promování a využívání takto vytvořených celebrit.⁵⁹ Celebrity tohoto období Misha řadí mezi talentované, netaalentované a již existující celebrity a zdůrazňuje, že je jejich hodnota daná nejen syrovým talentem, ale je zpracována a celebrity tak do jisté míry lze vnímat jako produkty.⁶⁰

2.9 Žánry reality TV

Výše popsany vývoj vedl ke vzniku velmi široké a různorodé skupiny pořadů RTV. Ty jsou odborníky dále řazeny do více subžánrů. Například Misha Kavka rozeznává tyto skupiny pořadů: skrytá kamera, záchranářské pořady, docu-soap pořady, sociální experimenty, game

---

⁵⁵ Ibid., s. 75

⁵⁶ Ibid., s. 111

⁵⁷ Ibid., s. 121

⁵⁸ Ibid., s. 112

⁵⁹ Ibid., s. 145

⁶⁰ Ibid., s. 175

show, talentové pořady, pořady s tematikou vztahu, makeover pořady a v poslední řadě žánr RTV s celebritami.⁶¹

2.9.1 Skrytá kamera

Princip skryté kamery spočívá ve vystavování lidí různým simulovaným převážně humorným situacím, přičemž jsou autentické reakce těchto účastníků zachyceny prostřednictvím ukryté kamery. Na tomto principu fungoval pořad *Candid Camera* a využití tohoto typu pořadu je nadále nejčastější u podobných, humorných scének. Formát se považuje za předchůdce žánru reality TV. Českým prvním ekvivalentem *Candid Camery* z roku 1948 se o téměř půl století později, v roce 1994, stal pořad *Ptákoviny* moderovaný Petrem Rychlým a Martinem Dejdem vysílaný stanicí TV Nova (1994-2000).

2.9.2 Záchranářské pořady

Záchranářské pořady (angl. Emergency) jsou nazývány pořady nejčastěji z prostředí záchranné služby či policie. Může se ale jednat i o jiné RTV pořady, které jsou zaměřené na zachycení divácky atraktivních autentických dramatických a kritických situací spojených s bezpečností nebo záchranou zdraví a životů. Jedním z prvních RTV emergency pořadů, který získal masovou popularitu, byl pořad *Cops* vysílaný v USA společností Fox (Fox, Spike, Paramount Network, 1989-2020). Pořad zachycoval policejní příslušníky ve službě, kteří se snaží dopadnout zločince.⁶² V prostředí českých médií podobný pořad vysílaný nebyl, pouze existují pořady, které se snaží vytvářet podobný dojem, ale nejedná se o autentický zásah, který z pořadu dělá reality TV. Jako příklad lze uvést pořad *Policie v akci*, který od roku 2017 vysílá TV Prima.

2.9.3 Docusoap

Žánr docusoaps kombinuje techniku observačního dokumentu se sociálními aktéry v emocionálně vypjatých situacích. Ačkoli podžánr vzešel z pořadů dokumentující životy rodin v jejich domovech – *The Family* (BBC; 1974), *An American Family*, od svého vzoru se odchýlil

---

⁶¹ KAVKA, Misha. Reality TV. Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd, 2012. ISBN 978-0-7486-3724-9

⁶² Ibid., s. 53

a při svém boomu, který v 90. letech v Británii zažíval, byl často využíván k zachycení autentických divácky atraktivních situací v sociálních zařízeních, jako jsou nemocnice či letiště.⁶³ Jako příklad v naší televizi lze uvést český pořad *Utajený šéf* (TV Nova; 2018-dosud), který vychází z původního britského pořadu *Undercover boss* (CBS; 2010-dodnes). V pořadu se vysoko postavený zaměstnanec, či přímo majitel firmy převleče za řadového zaměstnance a v přestrojení vykonává v prostředí podřízených jejich práci.

2.9.4 Sociální experimenty

Pořady tohoto typu vycházely z pořadů docusoap, ale slibovaly větší syrovost a intimnější zážitek. Na rozdíl od docusoaps, ve kterých byli aktéři filmováni v relativně přirozených prostředích a situacích, sociální experimenty se vyznačovaly zasazením aktérů do uměle vytvořené situace či prostředí.⁶⁴ Jedním z nejznámějších RTV pořadů vůbec je výše zmíněný *Big Brother*, pořad, který je původem z Nizozemí, si získal oblibu v mnoha zemích a byl prvním svého typu. Aktéři v show spolu pobývali ve vile, ze které nemohli ven. Postupným vyřazováním ve vile zbyl poslední účastník, který si odnesl finanční odměnu. Vedle soutěžního aspektu show bylo nové absolutní oproštění od soukromí. Pořad *Big Brother* byl v České republice vysílán od roku (TV Nova; 2005), ale populárnější se v tuzemsku stala paralelně uváděná obdoba *VyVolení* (Prima TV; 2005-2013). Mezi pořady tohoto subžánru lze zařadit i zkoumaný pořad *Výměna manželek*.

2.9.5 Soutěžní pořady

Přestože má v sobě kompetitivní složku pořadu celá řada RTV podžánrů, u soutěžních pořadů (angl. game shows) je samotná hra a výhra hlavním motivem pořadu. Na rozdíl od sociálních experimentů či talentových pořadů, u kterých je soutěživost také často složkou, mají také obvykle game shows přesně daná pravidla.⁶⁵ Mezi nejznámější pořady tohoto odvětví patří pořad *Who wants to be a millionaire?* (ITV; ABC; 1998-dosud), práva k němu si odkoupila

---

⁶³ Ibid., s. 63

⁶⁴ Ibid., s. 83

⁶⁵ Ibid., s. 93

i televizní stanice TV Nova a od roku 2000 jej s velkým úspěchem uváděla pod názvem *Chcete být milionářem* (2000-2017).

2.9.6 Talentové pořady

Třetím typem pořadu fungujícím částečně na bázi soutěže jsou talentové pořady. Od sociálních experimentů a game shows se liší tím, že ačkoli jsou soutěžící postupováni na základě určitých kritérií, jsou tato hodnocení kritérií subjektivní.⁶⁶ V tuzemsku jsou nejrozsáhlejším typem talentových pořadů pěvecké soutěže jako *SuperStar* (TV Nova; 2004-2006), na kterou navázal pořad *Česko Slovenská SuperStar* (TV Nova, TV Markíza; 2009-dosud), či *Hlas Česka Slovenska* (TV Nova, TV Markíza; 2012-dosud).

2.9.7 Love reality TV

Jedná se skupinu pořadů reality TV s tematikou seznamování, lásky a intimních vztahů. Kavka⁶⁷ tento subžánr popisuje jako „*kombinace pravidly vymezené seznamovací show s narativním obloukem romantického dramatu a emocionální vyhoceností zpovědní talkshow*“⁶⁸. Jako typický příklad takového formátu v našem televizním prostředí lze uvést *Hotel Paradise* (TV Prima; 2012) či pořad *Svatba na první pohled*, který byl v České republice uveden relativně nedávno (TV Nova; 2020).

2.9.8 Makeover pořady

Proměna jakéhokoli druhu je hlavním tématem tohoto podžánru. Vybranému účastníkovi poskytne pořad pomoc ve změně vzhledu, životního stylu nebo například obydlí. Díl pořadu je typicky završen porovnáním předtím-poté.⁶⁹ Jedním z prvních a velmi populárních pořadů tohoto typu se v českém televizním prostředí stal pořad *Jste to, co jíte* (TV Prima; 2006-2012), ve kterém odborníci soutěžícímu s nezdravou tělesnou váhou pomáhali s hubnutím a změnou

---

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Ibid., s. 120

⁶⁸ Vlastní překlad z anglického „rule-bound play of the dating show with the narrative arc of romantic drama and wrought emotions of talkshow confessions“

⁶⁹ Ibid., s. 126

stravování. Ze skupiny makeover programů byl na našich televizních obrazovkách populárním byl také pořad *Jak se staví sen* (TV Prima; 2007-dosud), ve kterém televize pomáhala zrekonstruovat domov vybraným účastníkům většinou s velmi komplikovaným životním příběhem.

2.9.9 Reality TV celebrit

Tento subžánr je výsledkem trendu vytváření, spolupráce z mediálně známých osobností, tzv. celebrit. Tento subžánr není sice samotnou kategorií, ale v kontextu s RTV pořady dnešní doby je důležité jí porozumět. Spadají pod ní pořady z několika výše zmíněných podžánrů a typicky se jedná o RTV pořady, ve kterých se účastníci objevují (či snaží vydržet) celou sérii. Takové formáty jsou tedy prostorem pro vytvoření tzv. „D-list“ celebrit.⁷⁰ Tyto celebrity pak dále promují a profitují z nich. Druhým pólem RTV celebrit jsou reality show pořady o existujících celebritách, ty mohou sloužit k budování image a propagaci již existující celebrity. Z hlediska tématu této práce je zajímavé především, že trendu zapojování celebrit do různých pořadů reality TV se nevyhnul ani formát *Výměna manželek*. Americká televizní stanice ABC uvedla v roce 2012 na obrazovkách pořad *Celebrity Wife Swap*, který se dočkal čtyř řad. Tento pořad se odlišuje právě jen tím, že se zúčastněné rodiny řadí mezi rodiny s celebritami.⁷¹ Podobný trend se pravděpodobně v blízké době potvrdí i v našem mediálním prostoru. Podle vyjádření zástupců TV Nova⁷² z dubna tohoto roku plánuje tato televizní stanice uvedení několika epizod *Výměny manželek*, ve kterých budou účinkovat rodiny známých, vlivných a slavných osobností z ČR.

---

⁷⁰ ibid

⁷¹ IMDB: *Celebrity Wife Swap* [online]. Dostupné z: https://www.imdb.com/title/tt2125758/?ref=tt_mv_close

⁷² APRÍL, Pavel. Do *Výměny manželek* se hlásí elita národa. Koho byste si přáli vidět?. iDNES, 2021. [online]. Dostupný z https://www.idnes.cz/onadnes/vztahy/vymena-manzelek-tv-nova-april.A210326_224941_ona-vztahy_jup

2.10 Pořad Výměna manželek

Wife Swap (původní název pořadu) je reality TV formát, který v roce 2003 poprvé na televizní obrazovky uvedl britský kanál *Channel 4*.⁷³ Každého dílu se účastní dvě rodiny, které si mezi sebou vymění na dva týdny své manželky.⁷⁴ Vedle nové rodiny a prostředí se musí na první týden ženy přizpůsobit i rutinně původní manželky, k tomu jim pomáhá manuál, který po sobě každá z manželek zanechává. Po prvním týdnu nastává „ceremoniál výměny pravidel“⁷⁵, během kterého seznámí manželka náhradní rodinu s nově stanovenými pravidly, kterým se rodina musí přizpůsobit. Na konci obou týdnů se oba páry poprvé setkají tváří v tvář a sdílí mezi sebou své pocity z výměny. To může často vést k hádkám či to naopak vyústí v nějaké poučení. Na konci páry sdílí, co jim účinkování v experimentu přineslo. V původní verzi pořadu kamery po několika týdnech rodiny opět navštěvují a zjišťují, co se od výměny změnilo.⁷⁶

Formát se stal velmi populárním a rozšířil se tak posléze do dalších zemí, mezi nimi i do České republiky. Českou variantu pořadu *Wife Swap* vysílá od roku 2005 televize Nova s názvem *Výměna manželek*. V tuzemské verzi pořadu se oproti původní britské manželky mění pouze na 10 dní, jinak je v základu formát stejný. Za účast v tomto sociálním experimentu, během kterého jsou rodiny po celou dobu dokumentovány, si každá strana odnese sumu 100 000 Kč (částka se v průběhu let mění, suma 100 tisíc Kč se vztahuje na dvě zkoumané série).⁷⁷

Program je prezentován jako sociální experiment, během kterého mají účastníci možnost naučit se něco o sobě a své rodině náhledem do cizí domácnosti či výměnou manželky. Proto dle Marcela Danesi⁷⁸ párují tvůrci rodiny s jejich pravými opaky. Tím si program cíleně zajišťuje

---

⁷³ IMDB: Wife Swap [online]. Dostupné z:

https://www.imdb.com/title/tt0392948/companycredits?ref=ttpl_ql_dt_4

⁷⁴ V několika případech za historii VM bylo možné se setkat s vyměněnými muži/partnery, pro jednodušší výklad ale nechávám pojem, který přímo vychází z názvu.

⁷⁵ Z anglického "rules change ceremony"

⁷⁶ IMDB: Wife Swap, Plot [online]. Dostupné z:

https://www.imdb.com/title/tt0392948/plotsummary?ref=tt_ov_pl

⁷⁷ Výměna manželek. Řada 10-11, epizoda 1-20 a 1-9. ČR. 2018-2019. Televize NOVA

⁷⁸ Marcel Danesi Encyclopaedia od Media and Communication – s. 568

naraci v podobě nesouladu rodin, či přímo hádek, které dokonce v následné postprodukci upravují tak, aby působily co možná nejdramatičtěji.

2.11 Struktura pořadu

Varianta pořadu, kterou vysílá TV Nova se skládá z těchto několika částí: Úvodní znělka, Úvod komentátorem, Představení rodin, „Přípravy na cesty“, „Manuál s úkoly“, „Změna začíná“, „2. – 4. den“, „6. – 10. Den“ „Teď tady velím já“, „Mezi osmi očima“ a „Cesta zpátky“. ⁷⁹ Vyjma úvodu, kterým provádí narátor, jsou veškeré důležité etapy pořadu uvedeny ve formě grafiky, tak, aby se divák snadno zorientoval. Jednotlivé dny jsou poté protkány komentáři od narátora.

Úvodní znělka – V úvodní znělce pořadu je zobrazeno video, které záběrem z výšky zachycuje pohled na města, sídliště a obce s domy, kde se epizoda odehrává. Úvodní znělka je zakončena grafikou „Výměna manželek“.

Úvod komentátorem – Hlas nejprve představí jména náhradních manželek, jejich věk a počet dětí, posléze směrem k divákovi pokládá dvě otázky ohledně každé náhradní manželky, těmi lehce nastíní překážky, kterým budou manželky čelit a tím poutá k ději.

Představení rodin – Hlas pokračuje představením místa, velikosti a typu obydlí, obě rodiny pak pokračují představením členů domácnosti.

„Přípravy na cesty“ – Účastnice se připravuje na cestu, loučí se a odjíždí.

Grafika, která explicitně vyznačuje výměnu účastnic a příjezd do náhradního domova

„Poprvé v novém bytě“ – Náhradní manželka se prochází bytem, komentuje ho.

---

⁷⁹ Popis vychází z obsahu pořadu Výměna manželek. Řada 10-11, epizoda 1-20 a 1-9. ČR. 2018-2019. Televize NOVA

„Manuál s úkoly“ – Návod, kterým se má původní manželka řídit po dobu prvních pěti dnů, manuál obsahuje běžnou rutinu původní manželky.

„Změna začíná“ – Náhradní manželka se seznamuje se členy rodiny, posléze obě strany o samotě komentují „první dojem“.

„2. – 4. den“ – Jednotlivé dny výměny jsou vyjma 1. dne vyznačeny na začátku číslovkou.

„Teď tady velím já“ – 5. den výměny náhradní manželka rodinu seznamuje se změnami, které chce do náhradní rodiny zavést pro druhou polovinu výměny.

„6. – 10. den“ – 10. den výměny se manželky již pouze loučí s dětmi a nasedají do auta s náhradním manželem, následuje setkání s jejich původními partnery.

„Mezi 8 očima“ – Oba páry se na závěr setkávají u stolu, kde sdílejí své postřehy z fungování náhradní rodiny či manželky a nastolují tak témata k diskuzi.

„Cesta zpátky“ – Páry se vrací domů ke svým dětem a výměnu zakončují krátkým komentářem.

3 Praktická část

3.1 Výzkumné otázky a metoda práce

Cílem této práce je problematika mezilidského konfliktu v pořadu Výměna manželek. Jejím záměrem je zjistit jakými sociálními charakteristikami se liší rodiny, mezi nimiž výměna probíhá. Dalším záměrem je zjistit, jaké typy konfliktů a v jakém množství v rámci pořadu vznikají a jaký je jejich vztah k sociálním rozdílům, které rodiny v jednotlivých epizodách odlišují. Základními výzkumnými otázkami tedy jsou:

- *Jakými sociálními charakteristikami se v pořadu Výměna manželek liší rodiny, mezi kterými v pořadu výměna probíhá?*

- *Jaká je frekvence a typy konfliktů ve sledovaných epizodách pořadu Výměna manželek?*
- *Jaký je vztah mezi zjištěnými sociálními rozdíly párovaných rodin pořadu Výměna manželek a frekvencí a typy zaznamenaných konfliktů?*

3.2 Použitá metoda

Odpověď na stanovené otázky bude získána prostřednictvím kvantitativní obsahové analýzy dvou sérií pořadu. Jedná celkem o 29 epizod dvou kompletních sérií Výměny manželek, a to 20 epizod jedenácté série vysílané v roce 2019 a 9 epizod dvanácté série vysílané v roce 2020. Původní záměr práce byl zpracovat sérii 10 a 11, ale TV Nova starší řady pořadu ve svém on-line archivu zneprístupnila. Analýza těchto epizod se bude zaměřovat na vztah dominantních sociálních rozdílů, které budou u párovaných rodin identifikovány, s typem a četností konfliktů, které budou v těchto epizodách zobrazeny.

Pro rozlišení sociálních rozdílů zúčastněných rodin bylo stanoveno jedenáct různých kategorií, které se mohou u rodin projevit, a které mohou mít významný vliv na vztahy a průběh epizody. Sociální rozdíl je rodinám přiřazen na základě toho, že informace o takovém rysu v dané epizodě zazní, anebo se bude tento rozdíl projevovat vizuálním zachycením nebo v řečových projevech účastníků. Jako dominantní sociální rozdíl páru rodin je určen ten přítomný rozdíl, který se prostřednictvím vizuálních či řečových projevů vyskytne nejčastěji, anebo zřetelně výrazněji než jiné sociální rozdíly.

Pro rozlišení typů konfliktů témat bylo stanoveno osm různých témat vztahujících se k rodinnému životu, která mají potenciál díky podobě pořadu být předmětem konfliktu. Konflikt je identifikován na základě tří podmínek interpersonálního konfliktu uváděných psychologem Milanem Nakonečným, které jsou vyjmenovány v teoretické části práce.

Budou zkoumány odděleně dvě části pořadu a to „Výměna“, která zahrnuje samotný pobyt vyměněné manželky v druhé rodině a závěrečná kapitola „Mezi 8 očima“. Oddělené zkoumání části pořadu „Mezi 8 očima“ vychází z odlišnosti situace ve srovnání se situací průběhu

samotné výměny. Během „Mezi 8 očima“ se poprvé setkávají kompletní oba zúčastněné páry. Zatímco v průběhu pobytu náhradních manželek v druhých rodinách může na obou stranách vést ke snaze vyhýbat se konfliktům, protože musí v dané domácnosti spolu pobývat a řešit její chod a případné narušení vztahů by mohlo spolupráci a soužití komplikovat. Mezi 8 očima je uzavřením pořadu a tento aspekt postrádá. Jedná se také o určité shrnutí a vyhodnocení průběhu „Výměny“. Navíc je to formát, kdy mají obě strany u sebe svého partnera, který pro ně může znamenat oporu a může se tak projevit větší ochota přinést téma, které může být předmětem konfliktu. Účastníci tedy mohou během „Mezi 8 očima“ otevřeněji reflektovat průběh „Výměny“, komunikovat témata, která opomíjeli a řešit odložené konflikty.

Postup bude spočívat ve vytvoření kódovací knihy, následném kódování dominantních sociálních rozdílů a konfliktů v jednotlivých epizodách, vyhodnocení získaných informací. Vyhodnocení informací poté odpoví v závěru práce na výzkumné otázky. Doplňujícím cílem analýzy bude rozbor všech obecně přítomných sociálních rozdílů u jednotlivých párů rodin.

Nejprve budou ze získaných dat analyzovány údaje o zjištěných sociálních rozdílech, poté bude pozornost věnována druhům a četnosti konfliktů a dále vztahu dominantních sociálních rozdílů ke konfliktům. Kromě absolutních počtů konfliktů v daných skupinách párovaných rodin podle dominantního sociálního rozdílu bude zjišťována i míra konfliktnosti, která bude vyjadřovat průměrnou hodnotu počtu konfliktů v epizodách s dominantním rozdílem. Analytickou práci usnadní použití tabulek č. 1 až č. 3, kdy tabulka č. 1 se týká přítomnosti sociálních rozdílů u jednotlivých párů rodin, tabulka č. 2 vztahů mezi dominantními rozdíly a konflikty v části pořadu „Výměna“ a tabulka č. 3 vztahů mezi dominantními rozdíly a konflikty v části pořadu „Mezi 8 očima“.

3.3 Kódovací kniha

Pro dosažení odpovědí na výzkumné otázky byly definovány dvě proměnné, ke kterým budou sbírána data v jednotlivých epizodách. Jedná se o proměnnou „Dominantní sociální rozdíl“ a proměnnou „Typ konfliktu“. Jako kategorie proměnné „Dominantní sociální rozdíl“ bylo

stanoveno jedenáct oblastí, ve kterých se může u párovaných rodin projevit významný rozdíl. K proměnné „Typ konfliktu“ bylo stanoveno devět různých základních témat, na kterých může v párovaných rodinách docházet ke konfliktu.

Kategorie proměnné „Dominantní sociální rozdíl“:

1. **Typ rodiny.** Tato kategorie rozlišuje tzv. rodinu nukleární, kde spolu žije pár a jejich společné děti a tzv. patchwork family, které jsou jejím opakem. Tím jsou myšleny například rodiny s dětmi, které pocházejí z dřívějších manželství či jiných vztahů, děti v péči prarodičů apod.
2. **Ekonomický rozdíl.** Tato kategorie rozlišuje rodiny, jejichž životní úroveň a příjmy se významně odlišují. Typicky jde především o projev nouze, který se například projevuje dluhy nebo nedostatkem finančních prostředků na nákup běžných potřeb domácnosti.
3. **Patologický jev.** Tato kategorie identifikuje v jedné z rodin nějaký z problematických sociálních jevů. Například se může jednat o závislost na alkoholu nebo jiných návykových látkách, domácí násilí, kriminalita apod.
4. **Kulturní rozdíl.** Jako kulturní rozdíl je chápán rozdíl, který vyplývá z toho, že v jedné z párovaných rodin je přinejmenším u jednoho z páru zřejmý odlišný národnostní, etnický, rasový, náboženský nebo kulturní rozdíl, který se může v soužití projevit.
5. **Emancipace ženy.** Tato kategorie popisuje úlohu ženy v domácnosti. Tato úloha je buď tradiční, kdy je na ženě velká míra odpovědnosti za celou domácnost, anebo emancipovaná, kdy jsou povinnosti páru v péči o domácnost rozděleny spíše rovnoměrně.
6. **Zaměstnanost.** Kategorie popisující přítomnost problému se zaměstnáním v jedné z rodin. Buď je jeden z páru nezaměstnaný, nebo je často nezaměstnaný, anebo je díky své nedostatečné kvalifikaci a pracovní morálce závislý na špatně placené práci.
7. **Počet dětí.** Kategorie Počet dětí popisuje významný rozdíl v počtu dětí v rodinách. Pro účely této práce je tím chápán rozdíl o dvě a více dětí v jedné z rodin.

8. **Aktivita.** Kategorie Aktivita určuje způsob, kterým rodiny tráví volný čas. Ten může být aktivní nebo pasivní. Typicky aktivním způsobem trávení volného času jsou procházky, návštěvy kulturních akcí, nebo sport. Jako pasivní způsob trávení volného času lze jednoduše určit neochotou k pohybu, podnikání společných rodinných aktivit, převaha pobytu doma, přemíra sledování televize a hraní videoher či jiné neinvenční užívání technologií.
9. **Způsob výchovy.** Tato kategorie popisuje možný rozdíl mezi rodinami s přísnější výchovou a rodinami, které jsou ve výchově dětí liberálnější, případně nedůslednější. Příkladem je například míra zapojení dětí do činností v domácnosti, přísný nebo volný denní řád dětí, nebo významné rozmazlování dítěte či dětí.
10. **Vztah k pořádku.** Výrazný rozdíl ve významu, který rodiny přikládají úklidu a čistotě. Typicky se rozdíl projevuje u rodin, které si na pořádek a čistotu potrpí a rodiny, pro které je to méně důležité. Rozdíl může ale být spatřován u v tomto ohledu průměrné rodiny, která bude v páru s extrémním případem pořádkomilovnosti nebo naopak nepořádnosti.
11. **Styl života.** Tato kategorie rozděluje rodiny na ty, které žijí městským způsobem života a ty, které žijí venkovským způsobem života. Tato kategorie se nezaměřuje na město venkov, ale spíše na způsob bydlení, kdy typicky městský způsob života je v bytech bytových domů a venkovský způsob života v rodinném domě. S tímto rozdílem jsou spojeny rozdíly v nárocích na výkon činnosti v domácnosti.

Kategorie proměnné „Typ konfliktu“:

1. **Konflikt o peníze.** Jedná se o kategorii, která popisuje konflikt týkající se ekonomických otázek domácnosti, a to jak hospodaření, tak přístupu k vydělávání peněz.
2. **Konflikt o výchovu.** Tato kategorie konfliktu zcela popisuje konflikty na téma výchovy dětí. Tuto kategorii je potřeba odlišit od kategorie „Péče o dítě“, která popisuje spíše fyzickou péči o děti než výchovu.

3. **Konflikt o chování.** Kategorie, která popisuje konflikty, ke kterým dojde na základě chování, které je druhou stranou identifikováno jako nevhodné. Například jde o konflikty v reakci na urážky, zvýšený hlas, nebo například údajnou aroganci.
4. **Konflikt o hygienu.** Kategorie konfliktů, ke kterým dojde na téma přístupu k osobní hygieně jedné ze stran výměny.
5. **Konflikt o vaření.** Skupina konfliktů, které se odehrají na téma vaření, ale další přípravy jídla, jako například příprava svačiny pro děti či pro druhého z partnerů.
6. **Konflikt o užívání návykových látek.** Kategorie konfliktů, které se odehrají na téma užívání návykové látky. Typicky se jedná o alkohol, ale může jít i o jiné omamné látky nebo o kouření.
7. **Konflikt o péči o domácnost.** Konflikty, které se odehrají na téma péče o domácnost. Tím je míněn typicky úklid, praní, žehlení, nákupy, ale i nutné opravy.
8. **Konflikt o péči o děti.** Tato kategorie konfliktů se týká péče o děti, což například zahrnuje oblékání, přebalování, přípravu do školy a další věnování pozornosti potřebám dětí. Nevztahuje se na témata přípravy jídla pro děti, praní pro děti, hygieny, což spadá do jiných, výše zmíněných kategorií.
9. **Konflikt na jiné téma.** Nejedná se o zvláštní typ konfliktů, ale o zbytkovou kategorii, kam budou řazeny veškeré konflikty, které nebude tematicky možné zařadit do předchozích osmi kategorií. Kategorie byla vytvořena, aby takové konflikty nebyly vynechány ze zkoumání.

3.4 Kódování sociálních rozdílů a konfliktů v jednotlivých epizodách

Epizoda 11/1. V této epizodě se jako dominantní sociální rozdíl projevil vztah k pořádku a uklízení. Během epizody bylo zaznamenáno v části „Výměna“ pět konfliktů týkajících se péče o domácnost, dva konflikty na téma péče o děti, jeden konflikt na téma výchovy a jeden konflikt na téma chování. V části „Mezi 8 očima“ projevily čtyři konflikty na téma chování a jeden konflikt na téma péče o domácnost.

Epizoda 11/2. V této epizodě se projevil jako dominantní sociální rozdíl typu „Aktivita“. V průběhu obou sledovaných částí pořadu nebyly zaznamenány žádné konflikty.

Epizoda 11/3. Zde se projevil nejčastěji sociální rozdíl typu „Ekonomický rozdíl“. Během fáze „Výměna“ byl zjištěn jeden konflikt na téma výchovy. V průběhu fáze „Mezi 8 očima“ se odehrál jeden konflikt o peníze a jeden konflikt o chování.

Epizoda 11/4. Jako dominantní se v této epizodě projevil sociální rozdíl ve způsobu výchovy. Během „Výměny“ se odehrály tři konflikty o péči o domácnost, dva konflikty o péči o děti a jeden konflikt na téma návykových látek. V průběhu „Mezi 8 očima“ byly zaznamenány dva konflikty na téma péče o děti.

Epizoda 11/5. V této epizodě se jako dominantní sociální rozdíl projevil odlišný vztah k pořádku. V průběhu „Výměny“ byl zjištěn jeden konflikt na téma chování, jeden konflikt na téma hygieny a jeden konflikt na téma péče o domácnost. Během části „Mezi 8 očima“ se projevil jeden konflikt na téma výchovy, jeden na téma chování a jeden konflikt týkající se hygieny.

Epizoda 11/6. Dominantně se v této epizodě projevil rozdíl ve způsobu výchovy dětí. V obou sledovaných částech epizody se projevilo po jednom konfliktu na téma výchovy.

Epizoda 11/7. Jako nejčastější sociální rozdíl se u této dvojice rodin projevila kategorie „Styl života“. U fáze „Výměna“ byly zaznamenány dva konflikty na téma péče o domácnost a jeden konflikt týkající se chování. Během „Mezi 8 očima“ se projevily také dva konflikty na téma péče o domácnost a jeden konflikt na téma chování.

Epizoda 11/8. Rozdílnou charakteristikou spojovaných rodin v této epizodě byl „Způsob výchovy“. V části pořadu „Výměna“ byly zjištěny čtyři konflikty na téma chování, dva konflikty na téma výchova a jeden konflikt o peníze. V „Mezi 8 očima“ došlo k jednomu konfliktu o chování a jednomu konfliktu o výchovu.

Epizoda 11/9. Nejčastěji projevovým sociálním rozdílem v této epizodě byl „Vztah k pořádku“. V průběhu části „Výměna“ se projevily dva konflikty o péči o domácnost. V části „Mezi 8 očima“ byly zjištěny dva konflikty na téma péče o domácnost, dva konflikty o péči o děti, jeden konflikt na téma chování a jeden na téma hygiena.

Epizoda 11/10. V této epizodě se projevil jako dominantní sociální rozdíl typu „Počet dětí“. V průběhu obou sledovaných částí pořadu nebyly zaznamenány žádné konflikty.

Epizoda 11/11. Jako dominantní sociální rozdíl se v této epizodě projevil „Počet dětí“. Ve fázi „Výměna“ byl zjištěn jeden konflikt na téma výchovy, jeden na téma vaření, jeden o péči o domácnost a jeden konflikt o péči o děti. V průběhu fáze „Osm očí“ došlo ke dvěma konfliktům na téma chování, dvěma konfliktům na téma hygiena, dvěma konfliktům o vaření a k jednomu konfliktu, který se týkal výchovy.

Epizoda 11/12. Jako nejvýznamnější sociální rozdíl se u této dvojice projevil „Vztah k pořádku“. V průběhu části „Výměna“ se projevil jeden konflikt na téma chování a v části „Mezi 8 očima“ byl zaznamenán jeden konflikt na téma chování a jeden konflikt na téma péče o děti.

Epizoda 11/13. Nejčastěji se v této epizodě projevil rozdíl kategorie „Způsob výchovy“. V části „Výměna“ byl zjištěn jeden konflikt na téma výchovy, jeden konflikt na téma chování, jeden konflikt na téma vaření a jeden konflikt jiného typu. Během „Mezi 8 očima“ se projevil jeden konflikt na téma výchovy, jeden konflikt o chování, jeden konflikt o vaření a jeden konflikt na téma péče o domácnost.

Epizoda 11/14. Jako dominantní sociální rozdíl byl v této epizodě identifikován „Patologický jev“. Při „Výměně“ byly v této epizodě zjištěny dva konflikty na téma péče o domácnost, jeden na téma chování a jeden konflikt z kategorie „jiné“. V „Mezi 8 očima“ se projevil jeden konflikt na téma chování.

Epizoda 11/15. Dominantní rozdíl u páru rodin v této epizodě byl „Vztah k pořádku“. Během „Výměny“ se projevila jeden konflikt na téma vaření a během „Mezi 8 očima“ nedošlo k žádnému konfliktu.

Epizoda 11/16. Jako dominantní sociální rozdíl párovaných rodin se projevila v případě této epizody „Způsob výchovy“. Ve fázi „Výměna“ byl identifikován jeden konflikt na téma péče o děti a jeden konflikt na téma péče o domácnost. Ve fázi „Mezi 8 očima“ nebyl zjištěn žádný konflikt.

Epizoda 11/17. Nejčastějším sociálním rozdílem v této epizodě byl „Počet dětí“. V průběhu části „Výměna“ byl zjištěn jeden konflikt o péči o děti a jeden na téma „jiné“. Během „Mezi 8 očima“ se projevila jeden konflikt o péči o domácnost a jeden typu „jiné“.

Epizoda 11/18. Dominantní rozdíl mezi párovanými rodinami v této epizodě byl identifikován v rozdílu „Vztah k pořádku“. Během výměny se projevila jeden konflikt o péči o domácnost a jeden konflikt o péči o děti. U „Mezi 8 očima“ byl zjištěn jeden konflikt na téma výchovy, jeden konflikt o péči o domácnost a jeden konflikt o péči o děti.

Epizoda 11/19. V této epizodě se jako dominantní sociální rozdíl projevila „Způsob výchovy“. V průběhu části „Výměna“ se u této epizody projevila jeden konflikt o péči o děti. V části „Mezi 8 očima“ byl zjištěn jeden konflikt o výchovu, jeden konflikt o chování a jeden konflikt o péči o děti.

Epizoda 11/20. Mezi párovanými rodinami v této epizodě byl zjištěn dominantní rozdíl typu „Vztah k pořádku“. Během „Výměny“ došlo ke dvěma konfliktům na téma péče o děti, jednomu konfliktu na téma péče o domácnost a k jednomu konfliktu typu „jiné“. V části „Mezi 8 očima“ se projevila jeden konflikt na téma péče o domácnost a jeden konflikt na téma péče o děti.

Epizoda 12/1. Jako nejčastější sociální rozdíl párovaných rodin byl v tomto případě zjištěn „Způsob výchovy“. Během části „Výměna“ došlo ke dvěma konfliktům na téma chování

a jednomu konfliktu na téma návykových látek. V části „Mezi 8 očima“ se projevil jeden konflikt

o výchovu, jeden konflikt o chování, jeden konflikt o návykové látky a jeden konflikt na téma péče o děti.

Epizoda 12/2. U párované rodiny v této epizodě se jako dominantní sociální rozdíl projevila „Emancipace ženy“. Ke konfliktům došlo pouze v části „Výměna“, a to jeden na téma vaření a jeden na téma péče o domácnost.

Epizoda 12/3. Jako dominantní sociální rozdíl byl v této epizodě zjištěn „Patologický jev“ u jedné z rodin. V průběhu části „Výměna“ došlo ke třem konfliktům o péči o dítě, ke dvěma konfliktům o chování, ke dvěma konfliktům typu „jiné“ a k jednomu konfliktu o výchovu. V části „Mezi 8 očima“ se projevil jeden konflikt na téma chování a jeden na téma péče o děti.

Epizoda 12/4. V této epizodě se jako dominantní rozdíl projevil „Patologický jev“. V průběhu obou sledovaných částí pořadu nebyly zaznamenány žádné konflikty.

Epizoda 12/5. U párované rodiny v této epizodě se jako dominantní sociální rozdíl projevil „Kulturní rozdíl“. V epizodě byl zjištěn jediný konflikt, a to v části „Výměna“ na téma výchova.

Epizoda 12/6. Jako dominantní sociální rozdíl párovaných rodin byl v této epizodě zjištěn „Patologický jev“. V průběhu části „Výměna“ byly zaznamenány dva konflikty na téma péče o děti, jeden na téma vaření a jeden konflikt na téma péče o domácnost. V části „Mezi 8 očima“ se neprojevil žádný konflikt.

Epizoda 12/7. V této epizodě se jako dominantní rozdíl projevil „Typ rodiny“. V průběhu obou sledovaných částí pořadu nebyly zaznamenány žádné konflikty.

Epizoda 12/8. U párované rodiny v této epizodě se jako dominantní sociální rozdíl projevil „Vztah k pořádku“. V části „Výměna“ byl zjištěn jeden konflikt na téma hygiena a jeden konflikt o péči o domácnost. Během „Mezi 8 očima“ se žádný konflikt neprojevil.

Epizoda 12/9. Jako dominantní sociální rozdíl se v této epizodě projevil „Patologický jev“. V průběhu fáze „Výměna“ se projevil jeden konflikt na téma chování, jeden na téma péče o domácnost, jeden na téma péče o děti a jeden konflikt kategorie „jiné“. Ve fázi „Mezi 8 očima“ byly zjištěny dva konflikty na téma chování.

3.5 Vyhodnocení získaných dat

3.5.1 Sociální rozdíly párovaných rodin

Z hlediska prosté přítomnosti sociálních rozdílů u sledovaných epizod, které zobrazuje tabulka č. 1, se ve sledovaných epizodách projeví všechny definované kategorie sociálního rozdílu. Nejčastěji zjištěným sociálním rozdílem je rozdíl v ekonomické situaci rodiny. Ten se projevil u celých dvaceti párů rodin. Dalšími častými sociálními rozdíly je pět kategorií „Emancipace ženy“, „Aktivita“, „Způsob výchovy“, „Vztah k pořádku“ a „Styl života“, které se projeví shodně v osmnácti případech. Dále následují kategorie „Počet dětí“ (14 případů), „Patologický jev“ (12 případů), „Typ rodiny“ (11 případů), a „Kulturní rozdíl“ (9 případů). Nejméně častý byl u zkoumaných párů přítomen sociální rozdíl „Zaměstnanost“ a to pouze ve třech případech.

Příloha číslo 1 – Tabulka „Sociální rozdíly párovaných rodin“

Série / Epizoda	Rozdílnosti párů rodin											Součet	Dominantní sociální rozdíl
	Typ rodiny	Ekonomický rozdíl	Patologický jev	Kulturní rozdíl	Emancipace ženy	Zaměstnanost	Počet dětí	Aktivita	Způsob výchovy	Vztah k pořádku	Styl života		
11/1	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	5	Vztah k pořádku
11/2	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	3	Aktivita
11/3	0	1	0	0	1	0	0	1	1	1	1	6	Ekonomický rozdíl
11/4	0	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	7	Způsob výchovy
11/5	0	1	0	0	1	0	0	1	0	1	1	5	Vztah k pořádku
11/6	1	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	8	Způsob výchovy
11/7	0	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	7	Styl života
11/8	0	1	0	0	1	0	1	0	1	1	1	6	Způsob výchovy
11/9	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	5	Vztah k pořádku
11/10	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	5	Počet dětí
11/11	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	1	6	Počet dětí
11/12	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	8	Vztah k pořádku
11/13	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	0	8	Způsob výchovy
11/14	1	0	1	0	0	1	1	0	0	1	0	5	Patologický jev
11/15	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	4	Vztah k pořádku
11/16	0	1	0	0	1	0	1	0	1	1	1	6	Způsob výchovy
11/17	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0	4	Počet dětí
11/18	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0	5	Vztah k pořádku
11/19	0	1	0	0	1	0	0	1	1	1	0	5	Způsob výchovy
11/20	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0	4	Vztah k pořádku
12/1	0	0	1	1	1	0	1	0	1	1	1	7	Způsob výchovy
12/2	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	5	Emancipace ženy
12/3	0	1	1	0	1	1	0	1	0	0	1	6	Patologický jev
12/4	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	4	Patologický jev
12/5	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	4	Kulturní rozdíl
12/6	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	1	5	Patologický jev
12/7	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	5	Typ rodiny
12/8	1	1	0	0	0	0	0	1	1	1	0	5	Vztah k pořádku
12/9	0	1	1	1	1	0	0	1	0	0	1	6	Patologický jev
Součet	11	20	12	9	18	3	14	18	18	18	18		

3.5.2 Dominantní sociální rozdíly párovaných rodin

U sledovaných epizod se projevily veškeré dominantní sociální rozdíly s výjimkou kategorie „Zaměstnanost“, která se u žádného páru rodin neprojevila jako dominantní. Jako nejčastější dominantní sociální rozdíl ve sledovaném vzorku se projevila „Vztah k pořádku“, který byl identifikován v osmi případech. Častý byl také dominantní rozdíl typu „Způsob výchovy“, který se projevila u sedmi párů rodin a „Patologický jev“, který byl zjištěn u pěti párů. Tyto tři dominantní rozdíly výrazně vyčnívají nad zbytkem definovaných kategorií dominantního sociálního konfliktu a v součtu tyto tři kategorie představují více než 2/3 všech 29 zkoumaných epizod. Dále se projevila dominantní rozdíl „Počet dětí“, a to třemi případy a následují kategorie „Typ rodiny“, „Ekonomický rozdíl“, „Kulturní rozdíl“, „Emancipace ženy“, „Aktivita“ a „Styl života“ po jednom zjištěném případě.

Základní identifikací dominantního rozdílu vznikly pouze čtyři skupiny párů rodin se stejnou charakteristikou sociálního rozdílu a šest kategorií po jednom zástupci. Výrazně nerovnoměrné zastoupení kategorií znamená, že obecnější závěry lze vyvozovat pouze u čtyř skupin a u šesti kategorií lze pracovat pouze s daty z jednoho konkrétního případu. S kategorií „Zaměstnanost“ nelze s ohledem na téma práce nadále nijak pracovat.

3.5.3 Počty a druhy konfliktů

Ve zkoumaných epizodách bylo zjištěno celkem 137 konfliktů. 82 konfliktů se odehrálo v části „Výměna“ a 55 v části „Mezi 8 očima“. Větší množství konfliktů ve fázi „Výměna“ samozřejmě souvisí s tím, že tato trvá deset dní a „Mezi 8 očima“ je pouze jedno setkání. „Mezi 8 očima“ je tedy s ohledem na tuto skutečnost významně konfliktnější než sama „Výměna“. Průměrná konfliktnost v části „Výměna“ tak vychází na přibližně 2,8 konfliktu na pár rodin a v části „Mezi 8 očima“ je to přibližně 1,9 konfliktu na pár rodin.

V průběhu „Výměny“ byla nejčastějším tématem konfliktu péče o domácnost s 23 případy, péče o děti v 17 případech a chování v 16 případech. Dále se projeví konflikty na téma výchovy v 8 případech, „jiné“ v 7 případech a o vaření v 5 případech. Velmi malé množství konfliktů se odehrálo na téma peněz, hygieny a návykových látek, a to shodně po 2 případech.

Nejčastějším konfliktem během „Mezi 8 očima“ je konflikt o chování, který se projevil osmnáctkrát. Je to přibližně třetina všech zjištěných konfliktů v této fázi pořadu. Dále byly s výrazným odstupem ve významnější počtu zjištěny konflikty na téma péče o děti s 10 konflikty, na téma výchovy s 9 konflikty a o péči o domácnosti, které se projeví také v 9 případech. Ostatní konflikty výrazněji zastoupeny nebyly. Konflikty o hygieně se projeví ve 4 případech, na téma vaření ve 3 případech a konflikty o návykových látkách a typu „jiné“ se projeví pouze v jednom případě. Na téma „Peníze“ se žádný konflikt neprojevil.

3.5.4 Vztah konfliktů k sociálním rozdílům

Jak již bylo uvedeno, existují významné rozdíly v počtech obecně přítomných sociálních rozdílů u párů rodin z jednotlivých epizod, které zobrazuje tabulka č. 1. Množství zjištěných rozdílů se pohybuje od tří do osmi. Zajímavý je vztah mezi počtem rozdílů a počtem zaznamenaných konfliktů. Pokud rozdělíme páry rodin na ty s více sociálními rozdíly (sedm a osm) a ty s méně rozdílů (tři a čtyři), tak se zobrazí určitá vazba mezi počtem konfliktů a počtem sociálních rozdílů. U šesti párů rodin se sedmi a osmi rozdíly (tři páry s osmi rozdíly a tři páry se sedmi rozdíly) bylo zjištěno v části „Výměna“ celkem 18 konfliktů. U šesti párů rodin s třemi a čtyřmi rozdíly (jeden pár s třemi rozdíly a pět párů se čtyřmi rozdíly) se projeví celkem 8 konfliktů. To znamená, že u skupiny rodin s více rozdíly lze v této fázi identifikovat 3 konflikty na pára u skupiny s méně konflikty 1,33 konfliktu na pár. Ještě výrazněji se tento rozdíl projevuje u „Mezi 8 očima“, během kterých vykazaly páry s větším množstvím rozdílů celkem 16 konfliktů a stejné množství párů s menším množstvím konfliktů pouze celkem 4 konflikty. To znamená v této části pořadu na epizodu 2,66 konfliktu u párů rodin s větším množstvím rozdílů, zatímco páry s menším množstvím rozdílů vykazaly v průměru pouze 0,66 konfliktu na epizodu.

Zjištěný vztah množství sociálních rozdílů a konfliktů potvrzují i páry rodin, u kterých nedošlo k žádným konfliktům. Ve fázi „Výměna“ je u párů bez konfliktů průměrné množství 4,3 rozdílů na pár rodin a ve fázi „Mezi 8 očima“ se jedná o průměrné množství 4,6 rozdílů na pár rodin. Celkový průměr u sledovaných epizod je při tom 5,5 sociálního rozdílů na jeden pár rodin. Nelze ale tvrdit, že více rozdílů se rovná více konfliktů a naopak. Například u jednoho páru rodin se čtyřmi sociálními rozdílů se projevily v epizodě čtyři konflikty během „Výměny“ a během „Mezi 8 očima“ dva konflikty, nebo naopak u jednoho páru rodin s osmi rozdílů se během epizody vyskytl jeden konflikt ve fázi „Výměna“ a jeden konflikt v „Mezi 8 očima“.

Z tabulky č. 2, která se týká části pořadu „Výměna“ a z tabulky č. 3, která se týká části pořadu „Mezi 8 očima“ vyplývají zjišťované vztahy mezi dominantními sociálními rozdílů a frekvencí a typem konfliktů.

V kategorii dominantního sociálního rozdílů „Typ rodiny“, která má pouze jednoho zástupce v epizodě 12/7, nedošlo k žádnému konfliktu ani v části pořadu „Výměna“, ani v části „Mezi 8 očima“.

V kategorii dominantního sociálního rozdílů „Ekonomický rozdíl“, který zastupuje jediná epizoda č. 11/3, došlo celkem ke třem konfliktům. Jednalo se jeden konflikt v části „Výměna“ na téma výchovy a v části „Mezi 8 očima“ o jeden konflikt o peníze a jeden konflikt na téma chování.

Příloha číslo 2 – Tabulka „Výměna“

Dominantní sociální rozdíl	Případů	Typ konfliktu									Celkem konfliktů	Konfliktnost
		peníze	výchova	chování	hygiena	vaření	Návykové látky	péče o domácnost	péče o děti	jiné		
Typ rodiny	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ekonomický rozdíl	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2	2
Patologický jev	5	0	1	4	0	1	0	4	6	4	20	4
Kulturní rozdíl	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1
Emancipace ženy	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2	2
Počet dětí	3	0	1	0	0	1	0	1	2	1	6	2
Aktivita	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Způsob výchovy	7	1	4	7	0	1	2	4	4	1	24	3,4
Vztah k pořádku	8	0	1	3	2	1	0	11	5	1	24	3
Styl života	1	0	0	1	0	0	0	2	0	0	3	3

U párů rodin, které se dominantně odlišují projevem „Patologického jevu“, které jsou zastoupeny pěti páry rodin, se celkem projevilo 25 konfliktů. Z toho 20 konfliktů se odehrálo během části pořadu „Výměna“, a to 6 na téma péče o děti, po 4 na téma chování, péče o domácnost a „jiné“ a po jednom konfliktu na téma výchovy a vaření. 5 konfliktů se odehrálo v části „Mezi 8 očima“, a to 4 konflikty se týkaly chování a jeden péče o děti. Konfliktnost této kategorie párů rodin je v části „Výměna“ v míře 4 konflikty na rodinný pár, což je v této části pořadu nejvyšší konfliktnost. V části „Mezi 8 očima“ se naopak projevila konfliktnost v podprůměrné míře 1 konflikt na jeden pár rodin.

V kategorii dominantního sociálního rozdílu „Kulturní rozdíl“, kterou zastupuje jediný pár rodin v epizodě č. 12/5, se v části „Výměna“ projevila jeden konflikt o chování. V části „Mezi 8 očima“ nedošlo k žádnému konfliktu.

Příloha číslo 3 – Tabulka „Mezi 8 očima“

Dominantní sociální rozdíl	Případů	typ konfliktu									Celkem konfliktů	Konfliktnost
		peníze	výchova	chování	hygiena	vaření	Návykové látky	péče o domácnost	péče o děti	jiné		
Typ rodiny	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ekonomický rozdíl	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Patologický jev	5	0	0	4	0	0	0	0	1	0	5	1
Kulturní rozdíl	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Emancipace ženy	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet dětí	3	0	1	2	2	2	0	1	0	1	9	3
Aktivita	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Způsob výchovy	7	0	5	4	0	1	1	1	4	0	16	2,3
Vztah k pořádku	8	0	2	7	2	0	0	5	5	0	21	2,6
Styl života	1	0	0	1	0	0	0	2	0	0	3	3

U dominantního sociálního rozdílu „Emancipace ženy“, kterou reprezentuje jediný pár rodin z epizody č. 12/2, byly zjištěny dva konflikty v části „Výměna“, a to na téma vaření a péče o domácnost a žádný konflikt v části „Mezi 8 očima“.

Dominantní sociální rozdíl „Počet dětí“, který byl zjištěn u tří párů rodin, vykázal v průběhu pořadu celkem 15 konfliktů. V části „Výměna“, kde došlo celkem k 6 konfliktům, se projevily 2 konflikty na téma péče o děti, a po jednom konfliktu na téma výchovy, vaření, péče o domácnost a „jiné“. V části „Mezi 8 očima“ bylo zjištěno 9 konfliktů, ze kterých byly 2 na

téma chování, 2 na téma hygieny, 2 na téma vaření, a po jednom na téma výchovy, péče o domácnost a na jiné téma. Konfliktnost této skupiny v části „Mezi 8 očima“ byla 3 konflikty na jeden pár rodin, což z kategorie dělá relativně nejvíc konfliktní skupinu dominantních sociálních rozdílů v této části pořadu.

V kategorii dominantního sociálního rozdílu „Aktivita“, která má pouze jednoho zástupce v epizodě 11/2, nedošlo k žádnému konfliktu ani v části pořadu „Výměna“, ani v části „Mezi 8 očima“.

U dominantního sociálního rozdílu „Způsob výchovy“, který byl zjištěn u sedmi párů rodin, se celkem projevilo 40 konfliktů. Z toho 24 ve fázi „Výměna“, kde proběhlo 7 konfliktů na téma chování, 4 konflikty na téma péče o domácnost, 4 konflikty na téma péče o děti, 2 konflikty o návykové látky a po jednom konfliktu, který se týkal peněz, vaření a jiných témat. V této části pořadu je to v absolutních číslech největší množství konfliktů. Ve fázi „Mezi 8 očima“ se projevilo 16 konfliktů, a to 5 na téma výchovy, 4 na téma chování, 4 na téma péče o děti a o jednom konfliktu o vaření, návykové látky a péči o domácnost. Konfliktnost této skupiny byla u „Výměny“ s hodnotou 3,4 konfliktu na pár rodin druhá nejvyšší. U „Mezi 8 očima“ se projevila konfliktnost v nadprůměrné míře 2,3 konfliktu na pár rodin.

Dominantní sociální rozdíl „Vztah k pořádku“, který se projevilo u osmi párů rodin, vykázal celkem 45 konfliktů. K 24 konfliktům došlo v části pořadu „Výměna“, kde se jednalo o 11 konfliktů na téma péče o domácnost, 5 konfliktů na téma péče o děti, 3 konflikty o chování, dva konflikty o hygienu a po jednom konfliktu z kategorií výchova, vaření a jiné. 11 konfliktů na téma péče o domácnost je největší množství konfliktů v jedné kategorii sociálních rozdílů v části „Výměna“ a tvoří zde cca 46 % ze všech konfliktů. K 21 konfliktům došlo během části „Mezi 8 očima“, a jednalo se o 7 konfliktů na téma chování, 5 konfliktů o péči o domácnost, 5 konfliktů o péči o děti a po 2 konfliktech na téma výchovy a hygieny. Konfliktnost u „Výměny“ se projevila v hodnotě 3 konflikty na pár rodin a u „Mezi 8 očima“ v nadprůměrné hodnotě 2,6 konfliktu na pár.

V kategorii dominantního sociálního rozdílu „Styl života“, kterou zastupuje jediný pár rodin v epizodě č. 11/7 se projevilo celkem 6 konfliktů. 3 konflikty v části „Výměna“, kde došlo ke 2 konfliktům na téma péče o domácnost a jednomu konfliktu na téma chování. V části „Mezi 8 očima“ se odehrály 3 konflikty, z čehož byly 2 na téma péče o domácnost a jeden na téma chování.

Nejvyšší koeficient konfliktnosti se během části „Výměna“ projevila v epizodách, kde byl dominantní sociální rozdíl patologický jev. Jednalo se o 5 epizod, kde došlo celkem k 20 konfliktům, což činí celkem 4 konflikty na epizodu. Dále se v této části pořadu projevila významná míra konfliktnosti v těch epizodách, kde byl dominujícím sociálním rozdílem způsob výchovy. U těchto párů, kterých bylo 7, došlo celkem k 24 konfliktům, což tvoří celkem 3,4 konflikty na epizodu. Následují páry, které odlišuje vztah k pořádku. V rámci těchto 8 epizod došlo 24 konfliktům, což znamená koeficient konfliktnosti 3 konflikty na epizodu.

Odlišné výsledky v míře konfliktnosti se projevily v části „Osm očí“. Pokud vynecháme dominantní rozdíly zastoupené pouze jedním párem, pak se v této části pořadu se jako nejkonfliktnější projevily ty páry s dominantním sociálním rozdílem počtu dětí. Tyto páry byly celkem 3 a projevilo se u nich 9 konfliktů, což znamená 3 konflikty na epizodu. Dále měl vysokou míru konfliktnosti dominantní sociální rozdíl přístupu k pořádku. Těchto párů bylo 8 a v této části pořadu se u nich projevilo 21 konfliktů, což znamená míru konfliktnosti 2,6 konfliktu na epizodu. Následují páry, které odlišuje způsob výchovy. Těchto bylo 7 a ve fázi „Osm očí“ se u nich projevilo 16 konfliktů, což znamená 2,3 konfliktu na epizodu.

4 Závěr

Realita našeho světa je vytvářena procesem sociální konstrukce reality, kdy lidé sami realitu vytvářejí, utvrzují se v ní a přijímají ji poté jako objektivní. Protože jsou v moderním světě média významným pojítkem jedince s okolním světem a čím dál více je člověk odkázán na jejich úlohu v poznávání světa okolo, hrají média v procesu utváření reality významnou úlohu, která je označována jako mediální konstrukce reality. V rozporu s rozšířenou představou médií jako pasivního prostředku přenosu médií je každý mediální obsah konstruován a v žádném není obsažena jen skutečnost, ale vždy pouze interpretace jejích výsečí. Fyzická realističnost mediálního sdělení a deklarovaná vazba na mimomediální realitu mají významný vliv na přijímání těchto sdělení publikem.

Pořady typu reality TV jsou velmi rozšířenými a oblíbenými mediálními formáty řazenými mezi pořady faktického typu, které jsou ovšem přesto na pomezí faktu a fikce. V těchto pořadech účinkují reálné osoby, které autenticky reagují na připravené a spontánně vzniklé situace. Zpravidla zde neexistuje scénář, ale pouze je dané prostředí a typově vybraní účastníci. Dějový obsah takových pořadů a osnovu narace tedy tvoří jednání a vzájemná interakce účinkujících.

Velmi úspěšným specifickým formátem typu reality TV je pořad Výměna manželek. Právě tento formát, který se odehrává v běžném domácím prostředí a prezentuje běžné či publiku blízké jevy všedního života. Proto pro publikum znamená dobrou možnost prožít mediovaný příběh a snadno pojmout sympatie či antipatie jeho postavám. Přestože se jedná o umělé a účelové spojování sociálně odlišných rodin, získává divák představu vzhledu do cizí domácnosti, kterým si rozšiřuje svou představu o realitě, která přesahuje přímý dosah jeho života. Párováním sociálně odlišných rodin se vytvářejí podmínky pro nesoulad mezi účastníky, který může vést ke konfliktu, který je známou součástí životů lidí. Tento konflikt, který má tendenci vyvíjet vztah účinkujících a ovlivňovat děj, pak nejen vytváří atraktivní obsah, ale zároveň plní naratologickou úlohu události, která může utvářet osnovu a prezentovat publiku zajímavý příběh.

Odpovědi na výzkumné otázky vyplynuly z kvantitativní analýzy dat získaných sledováním vybraných sérií pořadu. K otázce na sociální charakteristiky, které zúčastněné rodiny odlišují, bylo zjištěno, že veškeré párované rodiny mají své zřetelné sociální odlišnosti. U všech sledovaných párů rodin se projevíly minimálně tři a maximálně osm sledovaných sociálních rozdílů. Projevilo se při tom, že páry s větším množstvím sociálních rozdílů mají větší tendenci ke vzniku konfliktů. Nejčastějším dominantním sociálním rozdílem, kterým se zkoumané páry rodin lišily, byl rozdíl v přístupu rodiny k pořádku a uklízení, který se projevil u 8 z 29 párů rodin. Dále se často projevil dominantní rozdíl ve způsobu výchovy dětí, který byl zjištěn u 7 párů rodin. Často se projevil také dominantní sociální rozdíl definovaný přítomností patologického jevu, jako je závislost, násilí v rodině, kriminalita apod. Takový dominantní rozdíl byl nalezen u 5 párů rodin.

K výzkumné otázce frekvence a typů konfliktů ve sledovaných epizodách pořadu z poznatků získaných analýzou bylo zjištěno, že větší množství konfliktů, a to 82, proběhlo během pobytu manželky v hostující rodině než v závěrečné debatě označované „Mezi 8 očima“, kde jich bylo zaznamenáno 55. To ovšem vyplývá z velmi rozdílného reálného času, po který se „Výměna“ a „Mezi 8 očima“ odehrávají. Relativně se tak projevila část „Mezi 8 očima“ jako nepoměrně konfliktnější. Celkově bylo nejvíce konfliktů na téma vzájemného chování, péče o domácnost, péče o děti a výchovy dětí.

Při pobytu manželky v hostující rodině je nejčastějším druhem konfliktu konflikt o péči o domácnost, který byl zjištěn v 23 případech. Dále následuje téma konfliktu péče o děti s 23 případy a téma vzájemného chování, které bylo tématem konfliktu v 16 případech. Ve fázi „Mezi 8 očima“ byl nejčastější konflikt na téma vzájemného chování účastníků, které s 18 případy tvořily dokonce téměř třetinu všech konfliktů v této fázi pořadu. S výrazným odstupem se jako další častý typ konfliktu projevilo téma péče o děti s 10 konflikty, výchovy s 9 konflikty a péče o domácnost s 9 konflikty.

K výzkumné otázce vztahu zjištěných sociálních rozdílů s frekvencí a typy konfliktů vyplynuly analýzou odpovědi k frekvenci a typům konfliktů u čtyř nejčastějších dominantních rozdílů

párovaných rodin. U osmi párů rodin, které odlišuje vztah k pořádku a uklízení, se v průběhu pobytu manželek v hostitelské rodině odehrálo 24 konfliktů. Velmi výrazně se projevily především konflikty na téma péče o domácnost, které s 11 případy tvoří cca 46 % konfliktů, které se v takových párech rodin projevily. Výrazněji zastoupeny byly dále konflikty o péči o děti s 5 případy. V menší míře se projevily konflikty na téma chování, hygieny, výchovy a jiné. V průběhu závěrečného setkání „Mezi 8 očima“, kde došlo k 21 konfliktům, se nejčastěji projevily konflikty na téma vzájemného chování, které se 7 případy tvořily plnou třetinu těchto konfliktů. Výrazněji zastoupeny byly v této části pořadu také konflikty na téma péče o domácnost a péče o děti, shodně s 5 případy.

U sedmi párů rodin, které se vzájemně odlišují způsobem výchovy dětí, proběhlo během pobytu manželek v hostitelských rodinách 24 konfliktů. Nejčastěji se jednalo konflikty na téma vzájemného chování, které se projevily v 7 případech. Dalšími výrazně zastoupenými typy konfliktů byly se 4 případy o péči o domácnost a péči o děti. V závěrečné fázi „Mezi 8 očima“ došlo k 16 konfliktům. S 5 konflikty stala nejčastějším tématem výchova dětí. Výrazně se projevily také konflikty o chování a péči o děti, které byly zastoupeny shodně 4 případy.

U pěti párů rodin, které se odlišovaly přítomností některého z patologických sociálních jevů, došlo ve fázi pobytu manželek v hostitelských rodinách k 20 konfliktům. Nejčastěji projevil s 6 případy konflikt o péči o děti. Dalšími výrazně zastoupenými typy konfliktu byly o chování, o péči o domácnost a konflikty jiného typu. Ve fázi závěrečné debaty „Mezi 8 očima“ došlo k 5 konfliktům a jako dominantní se s 4 případy projevil konflikt o vzájemné chování.

V případě tří párů rodin, které dominantně odlišoval počet dětí v rodině, se v průběhu pobytu manželek v hostitelské rodině projevilo 6 konfliktů. Nejčastěji se jednalo o konflikty o péči o děti a to ve 2 případech. Během „Mezi 8 očima“, kde došlo k 9 konfliktům, byly častějšími konflikty o chování, hygienu a vaření a to po 2 případech.

Vzhledem k výše popsanému různému počtu rodin se sledovanými dominantními sociálními rozdíly je nutné k výzkumné otázce vztahu zjištěných sociálních rozdílů s frekvencí a typy

konfliktů doplnit údaje o relativní konfliktnosti sociálních rozdílů. Během části pořadu „Výměna“ se největší míra konfliktnosti projevila v epizodách, kde byl dominantní sociální rozdíl patologický jev. Jednalo se o 5 epizod, kde došlo celkem k 20 konfliktům, což činí celkem 4 konflikty na epizodu. Dále se v této části pořadu projevila významná míra konfliktnosti v těch epizodách, kde byl dominujícím sociálním rozdílem způsob výchovy. U těchto párů, kterých bylo celkem 7, došlo celkem k 24 konfliktům, což tvoří celkem 3,4 konflikty na epizodu. Následují páry, které odlišuje vztah k pořádku. V rámci těchto 8 epizod došlo 24 konfliktům, což znamená koeficient konfliktnosti 3 konflikty na epizodu.

V části „Mezi 8 očima“ se jako nejkonfliktnější projevily páry s dominantním sociálním rozdílem počtu dětí. Tyto páry byly celkem 3 a projevilo se u nich 9 konfliktů, což znamená koeficient 3 konflikty na epizodu. Dále měl vysokou míru konfliktnosti dominantní sociální rozdíl přístupu k pořádku. Těchto párů bylo 8 a v této části pořadu se u nich projevilo 21 konfliktů, což znamená míru konfliktnosti 2,6 konfliktu na epizodu. Následují páry, které odlišuje způsob výchovy. Těchto bylo 7 a ve fázi „Osm očí“ se u nich projevilo 16 konfliktů, což znamená 2,3 konfliktu na epizodu.

Summary

The reality of our world is created by the process of social construction of reality, when people themselves create reality, assure themselves by it and then accept it as objective. Because in the modern world the media are an important link between the individual and the world around them and people increasingly depend on their role in learning about the world around them, the media play an important role in the process of shaping reality, which is referred to as the media construction of reality. Contrary to the widespread notion of the media as a passive means of media transmission, every media content is constructed, and none of it contains only reality, but always only the interpretation of its segments. The physical realism

of the media message and the declared link to non-media reality have a significant effect on the audience's acceptance of these messages.

Reality TV programs are very widespread and popular media formats ranked among factual programmes, which are however halfway between fact and fiction. These programs feature real people who authentically respond to prepared and spontaneous situations. As a rule, there is no script, but only the environment and the type-selected participants. The plot content of such programmes and the outline of the narration thus consist of actions and mutual interaction of the performers.

A very successful specific format of the reality TV type is the show *Výměna manželek* (Wife Swap). It is this format, which takes place in a normal home environment and presents ordinary or audience-like phenomena of everyday life. Therefore, for the audience, it means a good opportunity to experience a mediated story and easily conceive the sympathy or antipathy of his characters. Although they are artificial

and purposefully connecting socially different families, the viewer gains an idea of insight into a foreign household, by which he expands his idea of reality that goes beyond the direct reach of his life. By pairing socially different families, conditions create a disagreement between the participants, which can lead to conflict, which is a well-known part of people's lives. This conflict, which tends to develop the relationship between the performers and influence the plot, then not only creates attractive content, but also fulfills the narratological role of the event, which can shape the outline and present an interesting story to the audience.

The answers to the research questions resulted from a qualitative analysis of the data obtained by monitoring selected series of the programme. Regarding the question of the social characteristics that distinguish the families involved, it was found that all paired families have their own distinct social differences. A minimum of three and a maximum of eight monitored social differences were observed in all monitored pairs of families. It has been shown that couples with a greater number of social differences have a greater tendency to create conflicts. The most common dominant social difference, which differed in the

examined pairs of families, was the difference in the family's approach to tidiness and cleaning, which manifested itself in 8 out of 29 families. Furthermore, there was often a dominant difference in the way children were raised, which was found in 7 couples of families. Often there was also a dominant social difference defined by the presence of a pathological phenomenon, such as addiction, domestic violence, crime, etc. Such a dominant difference was found in 5 couples of families.

Regarding the research question of the frequency and types of conflicts in the monitored episodes of the programme from the findings of the analysis, it was found that more conflicts, 82, occurred during the wife's stay in the host family than in the final debate called "Between 8 eyes", where 55 occurred. However, this results from the very different real time duration of "Exchange" and "Between 8 Eyes". In this way, the section "Between 8 Eyes" proved to be disproportionately more rich in conflicts. Overall, the most conflicts were on mutual behavior, home care, child care and child rearing.

When the wife stays with the host family, the most common type of conflict is a conflict of care

about the household, which was found in 23 cases. Then follows the topic of childcare conflict with 23 cases and the topic of mutual behavior, which was the topic of conflict in 16 cases. In the "Between the Eyes" phase, the most frequent conflict was on the topic of mutual behavior of the participants, which with 18 cases even made up almost a third of all conflicts in this phase of the programme. The topic of care for children with 10 conflicts, child rearing with 9 conflicts and care for households with 9 conflicts proved to be a significant common type of conflict.

Regarding the research question of the relationship between the identified social differences and the frequency and types of conflicts - through analysis we've gained answers to the frequency and types of conflicts in the four most common dominant differences of paired families. In eight pairs of families, which differ in their relationship to tidiness and cleaning, 24 conflicts took place during the wives' stay in the host family. Conflicts on the topic of

household care in particular were very significant, with 11 cases accounting for about 46 % of conflicts that manifested themselves in such pairs of families.

Conflicts over childcare with 5 cases were also more strongly represented. Conflicts on the topic of behavior, hygiene, education and others have manifested themselves to a lesser extent. During the final meeting "Between 8 eyes", where there were 21 conflicts, conflicts on the topic of mutual behavior most often manifested themselves, accounting for a full third of these conflicts with 7 cases. Conflicts on household care and childcare were also more strongly represented in this part of the programme, both with 5 cases.

In seven pairs of families who differ from each other in terms of child raising, 24 conflicts took place during the wives' stay in the host families. The most common conflicts were on the topic of mutual behavior, which manifested themselves in 7 cases. Other significantly represented types of conflicts were household care and child care, both with 4 cases. In the final phase "Between 8 Eyes" there were 16 conflicts. With 5 conflicts, raising children became the most common topic. Conflicts over behavior and childcare were also significant, with 4 cases being represented.

In five pairs of families, which differed by the presence of one of the pathological social phenomena, there were 20 conflicts during the phase of the wives' stay in the host families. The most often expressed conflict was related to childcare with 6 cases. Other highly represented types of conflict were about behavior, home care, and other types of conflicts. In the phase of the final debate "Between 8 Eyes" there were 5 conflicts and the conflict over mutual behavior became dominant with 4 cases.

In the case of three pairs of families, which were predominantly differentiated by the number of children in the family, 6 conflicts arose during the wives' stay in the host family. These were most often conflicts over childcare with 2 cases. During "Between 8 Eyes", where there were 9 conflicts, there were more frequent conflicts about behavior, hygiene and cooking, with 2 cases each.

Due to the above-described different number of families with observed dominant social differences, it is necessary to supplement the research question of the relationship between the identified social differences with the frequency and types of conflicts with data on the relative conflict of social differences. During the "Exchange" part of the show, the greatest degree of conflict manifested itself in episodes where the dominant social difference was a pathological phenomenon. There were 5 episodes, with a total of 20 conflicts, which makes a total of 4 conflicts per episode. Furthermore, this part of the program showed a significant degree of conflict in those episodes where the dominant social difference was the way of child raising. There were a total of 24 conflicts in these 7 couples, for a total of 3.4 conflicts per episode, followed by the pairs that are distinguished by the relationship to tidiness. Within these 8 episodes, there were 24 conflicts, which means a conflict coefficient of 3 conflicts per episode.

In the section "Between 8 Eyes", couples with a dominant social difference in the number of children proved to be the most conflicting. These pairs were a total of 3 and had 9 conflicts, which means a coefficient of 3 conflicts per episode. Furthermore, the dominant social difference in approach to tidiness had a high degree of conflict. There were 8 of these couples and 21 conflicts in this part of the show, which means a conflict rate of 2.6 conflicts per episode. The following are couples who are distinguished by their approach to child raising. There were 7 of them and in the "Eight Eyes" phase they had 16 conflicts, which means 2.3 conflicts per episode.

Bibliografie

APRÍL, Pavel. Do Výměny manželek se hlásí elita národa. Koho byste si přáli vidět?. iDNES, 2021. [online]. Dostupný z https://www.idnes.cz/onadnes/vztahy/vymena-manzelek-tv-nova-april.A210326_224941_ona-vztahy_jup

BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999, ISBN 80-85959-46-1

BURTON, Graeme. Úvod do studia médií. Brno: Barrister & Principal, 2001. Studium (Barrister & Principal). ISBN 80-85947-67-6.

GENETTE, Gérard. Fikce a vyprávění. Brno: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2007. Theoretica. ISBN 978-80-85778-00-7.

HILL, Annette. Reality TV: Audiences and Popular Factual Television. New York: Taylor & Francis 2005. s. 21. ISBN 0-415-26151-1

CHATMAN, Seymour. Příběh a diskurs: Narativní struktura v literatuře a filmu. Brno: Host, 2008. ISBN 978-80-7294-260-2.

IMDB: Celebrity Wife Swap [online]. Dostupné z:
https://www.imdb.com/title/tt2125758/?ref=tt_mv_close

IMDB: Wife Swap [online]. Dostupné z:
<https://www.imdb.com/title/tt0392948/companycredits?ref=ttpl ql dt 4>

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. Masová média. Praha: Portál, 2009., s. 26. ISBN 978-80-7367-466-3

JIRÁK, Jan. Politická komunikace a média. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0182-6.

JIRÁK, Jan. Reality show, nebo show reality? In ROHÁL, Robert; TYCHTL, Petr. To každopádně! Realita, nebo show? Praha: XYZ, 2005. ISBN 80-86864-46-4.

KAVKA, Misha. Reality TV. Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd, 2012. ISBN 978-0-7486-3724-9

KRASZEWSKI, Jon. Reality TV (Routledge Television Guidebooks). New York: Taylor & Francis, 2017. ISBN 978-0-415-74197-2

KUBÍČEK, Tomáš, Jiří HRABAL a Petr A. BÍLEK. Naratologie: strukturální analýza vyprávění. V Praze: Dauphin, 2013. ISBN 978-80-7272-592-2.

MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-574-5.

MIKULÁŠ, Peter. Model žánrovej kategorizácie TV programov. *Otázky žurnalistiky*. - ISSN 0322-7049. - 2008. - Roč. 51, č. 3-4 (2008), s. 41-50.

NAKONEČNÝ, Milan. Sociální psychologie. Vyd. 2., rozš. a přeprac. Praha: Academia, 2009. ISBN 978-80-200-1679-9.

Oprah: Oprah Winfrey's Official Biography [online]. 17. května 2011. Dostupné z: <https://www.oprah.com/pressroom/oprah-winfreys-official-biography/2>

REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.

Schaeffer, Jean-Marie. "Fictional vs. Factual Narration". Handbook of Narratology, edited by Peter Hühn, Jan Christoph Meister, John Pier and Wolf Schmid, Berlin, München, Boston: De Gruyter, 2014. ISBN: 978-3-11-018947-6.

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha, Česká republika: Portál, 2006. ISBN 80-7367-096-8.

VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK. Sociální psychologie. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1428-8.

SCHVÁLENO MJ 216.9.20

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Pomahačová Roberta

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:

2018

E-mail diplomantky/diplomanta:

robina@email.cz

Studijní obor/forma studia:

MSBCK/kombinovaná

Razítko podatelny:

Univerzita Karlova	
Fakulta sociálních věd	
Došlo dne:	14 -09- 2020 -1-
Čj: 218	Příloh:
Přiděleno:	

Název práce v češtině:

Typologie konfliktů v televizním pořadu Výměna manželek

Název práce v angličtině:

Typology of conflicts in the reality TV show Wife Swap

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013):

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)

LS 2021

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Cílem této práce bude analýza konfliktů v reality show pořadu Výměna manželek v souvislosti s typologií účinkujících rodin. V teoretické části se bude práce zabývat fenoménem televizní reality show jako populárním mediálním formátem na pomezí faktu a fikce v souvislosti s mediální konstrukcí reality a pořadem Výměna manželek jako specifickým zástupcem takového formátu. V praktické části budou analyzovány vybrané epizody vybraných sérií pořadu a pozornost bude zaměřena na typologii rodin, které budou v epizodách tvořit páry. Další pozornost bude věnována zkoumání konfliktů, ke kterým v těchto epizodách dojde. Výsledkem práce bude zjištění, jak se párování rodin odráží do míry konfliktnosti a k jakému typu konfliktů takto dochází.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

ÚVOD

Teoretická část

Výzkumné otázky a použité metody

Média a realita

Reality show

Pořad Výměna manželek

Praktická část

Výběr rodin a jejich profil

Párování rodin

Konflikty v jednotlivých epizodách

Vztah konfliktů a párů

Vyhodnocení

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):

Pořad TV NOVA Výměna manželek 9. a 11. řada. Kvantitativní analýze budou podrobeny veškeré epizody, kvalitativní analýza bude pracovat pro každý typ konfliktu s jednotlivými vybranými epizodami těchto dvou řad.

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Kvantitativní a kvalitativní analýza

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

ANDREJEVIC, Mark. *Reality TV: The Work of Being Watched*. Rowman and Littlefield, 2004. Na základě kulturní teorie a rozhovorů s tvůrci a fanoušky zasazuje tato kniha trend reality TV do širšího sociálního kontextu. Trasuje tento vztah až k rozvoji interaktivní ekonomie, založené na sledování kamerami atd. a k nedůvěře ke zprostředkované realitě.

BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. ISBN 80-85959-46-1. Klíčové dílo sociálních věd pojednávající o sociologii vědění. Autoři se v práci zabývají zkoumáním vědění, reality a vlivu společnosti na vytváření obrazu reality.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média. 2.*, přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6. Uvedení do studia médií z hlediska sociálních věd. Dílo se zabývá problematikou mediální komunikace s přihlédnutím k historické i současné mediální scéně v České republice i v zahraničí.

LYLE, Samantha A. *(Mis) recognition and the middle-class/bourgeois gaze: A case study of Wife Swap*. *Critical Discourse Studies* 5(4): 319–330. Pojednání věnované problematice pořadů reality TV se zaměřením na formát „Výměna manželek“. Text se podrobně zabývá vlivem střední třídy na tuto tvorbu a vazbami mezi pohledem střední třídy a genderem.

OUELLETTE, Laurie – HAY, James. *Better Living through Reality TV: Television and Post-Welfare Citizenship*. 2008. Malden: Blackwell. Kniha analyzuje, jak pořady reality TV podporují neoliberální ideologii. Autoři se zabývají především rozporem mezi zaměřením pořadů reality TV a jejich skutečným vlivem na společnost.

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace. 4.*, rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-574-5. Pojednání o základech masové komunikace s přesahem do praxe. Rozsáhlá učebnice základů masové komunikace s přesahem do praxe. Publikace probírá všechny hlavní oblasti teorie a fungování masových médií.

REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7. Základní

slovníková příručka pojmů z oblasti médií a mediální teorie přibližující a shrnující současný stav mediální vědy.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9. Publikace uvádějící do základů metodologie a empirického výzkumu sociálních věd. Seznamuje se základními pravidly vědecké práce a postupů k vytváření a ověřování poznatků v oblasti mediálních studií.

THOMPSON, John B. *Média a modernita: sociální teorie médií*. Praha: Karolinum, 2004. Mediální studia. ISBN 80-246-0652-6. Kniha se uceleným způsobem zabývá úlohou, kterou mají komunikační média při vývoji moderní společnosti. Zvláštní pozornost věnuje dílo rozdílům mezi běžnou lidskou komunikací a komunikací mediální.

DEFLEUR, Melvin L. a Sandra J. BALL-ROKEACH. *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-420-9. Rozsáhlá učebnice základů masové komunikace. Nabízí přehled vývoje lidských komunikačních prostředků a klade důraz na provázanost vývoje komunikace na utváření člověk a společnosti.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

CHRISTOVOVÁ, Nela. Mediální konstrukce reality v žánru reality TV. 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Kruml, Milan.

HRUBÝ, Adam. Sociální nerovnost v pořadu Výměna manželek. Plzeň, 2020. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta filozofická. Vedoucí práce Mgr. Ladislav Toušek, Ph.D.

HRADILOVÁ, Jana. Kultura vyjadřování v rodinné komunikaci (na materiálu pořadu Výměna manželek). Olomouc, 2019. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Mgr. Darina Hradilová, Ph.D.

Datum / Podpis studenta/ky

14. 9. 2020

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Reifová Irena

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

.....
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO OBORU.

Seznam příloh

Příloha číslo 1: Tabulka „Sociální rozdíly párovaných rodin“

Příloha číslo 2: Tabulka „Výměna“

Příloha číslo 3: Tabulka „Mezi 8 očima“